

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

**ĮSAKYMAS
DĖL 2021–2022 METŲ BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO
PLANO KEITIMO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS ATASKAITOS
PATVIRTINIMO**

20 m. d. Nr.
Biržai

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 34 straipsnio 6 dalies 2 ir 5 punktais, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 6 straipsnio 2 dalimi, Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir stebėsenos atlikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. D1-21 „Dėl Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir stebėsenos atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 21 punktu bei atsižvelgdama į Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. gegužės 12 d. sprendimą Nr. T-144 „Dėl pritarimo 2021–2022 metų Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitai“,

t v i r t i n u 2021–2022 metų Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą (pridedama).

Šis įsakymas per vieną mėnesį gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijos Panevėžio apygardos skyriui (Respublikos g. 62, 35158 Panevėžys) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka, Regionų apygardos administraciniam teismui, skundą (prašymą) paduodant bet kuriuose šio teismo rūmuose, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Administracijos direktorė

Jurga Bagamolovienė

Parengė

Loreta Munikienė
2023-05-15

Nuorašas tikras

Biržų rajono savivaldybė
2023-05-17

C I T Y | L
F O R M | T

2023

2021-2022 METŲ BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS
BENDROJO PLANO KEITIMO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO
STEBĖSENOS ATASKAITA

Užsakovas	BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA Kodas juridinių asmenų registre - 188642660 Vytauto g. 38, LT-41143 Biržai Tel. 8 450 43142 El. p.: savivaldybe@birzai.lt www.birzai.lt
Ataskaitos pavadinimas	2021-2022 METŲ BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS ATASKAITA
Teritorijų planavimo dokumentas, kurio sprendiniams atliekama stebėseną	Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas (TPD registracijos Nr. T00086137)
Planavimo rūšis	Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentas
Planavimo porūšis	Savivaldybės bendrasis planas
Planavimo organizatorius	Biržų rajono savivaldybės administracijos direktorius
Sprendimas, kuriuo patvirtintas TPD	Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021-04-30 sprendimas Nr. T-153
Plano rengėjas	UAB CityForm LT, GEOMETRA
Projekto vadovė	Giedrė Ratkutė Skačkauskienė (atestat. Nr. ATP 1735)
Pagrindiniai plano keitimo tikslai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sudaryti sąlygas darniai rajono teritorijos raidai, nuosekliai erdvinei ir funkcinei integracijai, teritorijų sanglaudai, kompleksškai spręsti socialinius, ekonominius, ekologinius uždavinius; ▪ Nustatyti gyvenamųjų vietovių, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, bei kitų svarbių socialinės, ekonominės veiklos sričių vystymo ir įgyvendinimo gaires, numatyti plėtros reikalingas teritorijas; ▪ Sudaryti sąlygas racionaliam rajono gamtinių, žemės gelmių ir energijos išteklių naudojimui ir atkūrimui; ▪ Numatyti gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio savitumo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimą, tikslingą naudojimą ir pažinimą, ekologinei pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso formavimą; ▪ Kurti sveiką, saugią, darnią gyvenamąją aplinką ir visavertę gyvenimo sąlygas gyvenamosiose vietovėse; ▪ Sudaryti sąlygas privačioms investicijoms, kuriančioms socialinę ir ekonominę gerovę, tinkamos kokybės gyvenimo sąlygas; ▪ Derinti fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių bei savivaldybės interesus dėl teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo teritorijoje

sąlygų;

- Sudaryti sąlygas racionaliam žemės naudojimui.

Ataskaitos rengėjas UAB CityForm LT
Įmonės kodas: 304696907
S. Žukausko g. 4, LT-08244 Vilnius
Tel.: +370 616 54100 / El. p.: info@cityform.lt / www.cityform.lt

Kontaktinis asmuo: Dovilė Lazauskaitė
Tel.: +370 684 93756 / El. p.: d.lazauskaite@cityform.lt

TURINY

Atestato Nr.	Pareigos	Vardas Pavardė	Parašas
ATP 1735	Direktorė	Gitana Mineikienė	
	Urbanistikos skyriaus vadovė, PV	Giedrė Ratkutė Skačkauskienė	
	Projekto vadovė	Dovilė Lazauskaitė	

S

Įvadas

1. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMAS.....	7
1.1 Teritorijų planavimo dokumentai.....	7
1.1.1 Patvirtinti teritorijų planavimo dokumentai.....	7
1.1.2 Valstybės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai, galiojantys Biržų rajono teritorijai.....	9
1.1.3 Rengiami teritorijų planavimo dokumentai.....	10
1.2 Statybą leidžiantys dokumentai.....	11
1.3 Pastatų renovacijos duomenys.....	14
1.4 Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo statistika.....	16
1.5 GYVENTOJŲ SKAIČIAUS IR TANKUMO POKYTIS.....	16
1.6 Bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo programos priemonių plano temos.....	19
PRIEMONIŲ PLANO VYKDYMAS.....	20
1. URBANISTINĖS STRUKTŪROS VYSTYMO SPRENDINIAI.....	20
2. FUNKCINIS ZONAVIMAS.....	21
3. KULTŪROS PAVELDO TERITORIJŲ NAUDOJIMAS IR APSAUGA.....	22
4. GAMTINĖ APLINKA IR KRAŠTOVAIZDIS.....	24
5. SOCIALINIAI, EKONOMINIAI ASPEKTAI.....	26
6. REKREACINIS POTENCIALAS.....	28
7. SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA.....	30
8. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO SPRENDINIAI.....	33
IŠVADOS.....	38
Siūlymai plano koregavimui:.....	39
SIŪLYMAI BENDROJO PLANO KEITIMO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO PROGRAMAI, JOS PRIEMONIŲ PLANUI IR JŲ KOREGAVIMUI:.....	39
PRIEDAI.....	40

Ivadas

Bendrasis planas yra kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas, kuriame pagal teritorijų planavimo lygmenį ir uždavinius nustatoma planuojamos teritorijos erdvinė struktūra ir teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos, reikalavimai arba reglamentas ir apsaugos principai, t. y. grafiškai ir raštu pateikiami teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos priemonių, teritorijų vystymo reikmių ir sąlygų sprendiniai – planavimo uždavinių sprendimo rezultatai. Šių sprendinių įgyvendinimo būdai nustatomi bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programoje (toliau – Programa), kurią sudaro priemonių planas (toliau – Priemonių planas), stebimų rodiklių sąrašas ir kita informacija, aktuali teritorijų planavimo dokumento sprendinių įgyvendinimui.

Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėseną atliekama Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimui (toliau – Bendrasis planas), patvirtintam Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021-04-30 sprendimu Nr. T-153 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo patvirtinimo“. Bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo stebėsenos metu sistemiskai stebimi ir vertinami šių dokumento sprendinių įgyvendinimo kokybiniai ir kiekybiniai aplinkos pokyčiai. Bendrojo plano stebėsenos ataskaitoje (toliau – Ataskaita) išdėstomi atliktos už ataskaitinį laikotarpį (2021-2022 m.) stebėsenos rezultatai, pateikiamos išvados ir reikalingumas keisti ar koreguoti kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą.

Stebėsenos uždaviniai

- Surinkti ir išanalizuoti informaciją apie Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimą;
- Stebėti, analizuoti ir prognozuoti teritorijos raidos tendencijas ir jų įtaką Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui;
- Pateikti siūlymus dėl galiojančio Bendrojo plano reikalingumo;
- Pateikti pasiūlymus dėl Bendrojo plano tobulinimo.

Stebėsenos pagrindas

- Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir stebėsenos atlikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. D1-21;
- Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2023-01-24 įsakymas Nr. A-76 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo programos patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano (toliau – LRBP 2030; TPD registro Nr. T00087007) sprendiniai;
- Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo, patvirtinto Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021-04-30 sprendimu Nr. T-153 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo

- patvirtinimo“, sprendiniai;
- Biržų rajono savivaldybės teritorijoje galiojantys valstybės savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentai.

Bendrojo plano sprendinių stebėsenos duomenys už 2021 ir 2022 metus rinkti 2022 metais. Rengiant Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą, remtasi: Biržų rajono savivaldybės mero, tarybos ir savivaldybės 2021 m. veiklos ataskaitos duomenimis; Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus ir savivaldybės administracijos 2021 m. veiklos ataskaitos duomenimis; Biržų rajono savivaldybės administracijos skyrių teiktais duomenimis; Biržų rajono seniūnijų teiktais duomenimis; UAB „Biržų vandenys“ 2021 m. metinis pranešimas; 2021 metų Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo sprendinių įgyvendinimo ataskaita; UAB Biržų autobusų parkas 2022 m. metinio pranešimo duomenimis; Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo duomenimis; 2021-2023 m. Biržų rajono savivaldybės Infrastruktūros objektų plėtros bei priežiūros ir teritorijų planavimo programos Nr. 6 2021 metų įgyvendinimo ataskaitos duomenimis; UAB „LITESKO“ filialo „Biržų šiluma“ teiktais duomenimis; Šilumos gamybos ir tiekimo efektyvumo įvertinimo bei investicijų nustatymo trumpalaikėje ir ilgalaikėje perspektyvoje Biržų ir Vabalninko miestuose studijos duomenimis; AB Energijos skirstymo operatoriaus, Valstybės duomenų agentūros, UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro teiktais duomenimis; VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcijos, VĮ Registru centro, VĮ Valstybės žemės fondo ir Oficialiosios statistikos portalo duomenimis; kt. duomenimis.

1. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMAS

Biržų rajono savivaldybės teritorija bendruoju planu buvo suplanuota 2008 m. (TPD registracijos Nr. T00006823). 2021 m. patvirtintas Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas (TPD registracijos Nr. T00086137). koncepcija parengta iki 2050 m., o konkretizuoti sprendiniai suformuluoti penkiolikai metų (iki 2035 m.).

Bendrojo plano keitimu suformuotos Biržų rajono teritorijos funkcinės ir erdvinės plėtros kryptys; optimizuota Biržų rajono teritorijos urbanistinė struktūra; socialinė ir inžinerinė infrastruktūra, numatytos racionalaus žemės gelmių išteklių, žemės ūkio naudmenų, miškų, kitų gamtos išteklių išsaugojimo ir naudojimo, gamtinio karkaso ir ekologiškai pagrįstos žemės naudojimo teritorinės struktūros formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemonės; detalizuoti atitinkamų aukštesnio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai. Taip pat peržiūrėtas ir patikslintas žemės naudojimo reglamentavimas ir kt.

Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu 2023 m. patvirtinta Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo programa – pagrindas Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui, nustatyti Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo būdai. Programoje, pagal Bendrojo plano temas, numatytos sprendinių įgyvendinimo priemonės ir sudarytas Priemonių planas, Biržų rajono teritorijos ir jos aplinkos pokyčių vertinimui ir Bendrojo plano sprendinių tobulinimui sudarytas stebėsenos rodiklių sąrašas.

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną vykdyta pagal patvirtintą Programą. Stebėsenos ataskaitoje apžvelgiami priemonių vykdymo rezultatai: duomenys apie Programos Priemonių plano įgyvendinimą, stebimų rodiklių duomenys. Pateikiamos išvados, prognozės ir siūlymai, reikalingumas koreguoti ar keisti Bendrąjį planą.

Bendrojo plano sprendiniai įgyvendinami vadovaujantis sprendinių įgyvendinimo priemonių planu, žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose, detaliuosiuose planuose ar žemėtvarkos planavimo dokumentuose – žemės valdos projektuose, žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektuose, o kai jie nerengiami - išduodant statybą leidžiančius dokumentus. Bendrųjų planų sprendiniai įgyvendinami pasinaudojant viešojo sektoriaus lėšomis, taip pat viešojo ir privataus sektorių partnerystę pritraukiant privačias lėšas.

Atsižvelgiant į tai, kad Bendrojo plano sprendiniai įgyvendinami detalizuojant sprendinius žemesnio lygmens teritorijų, žemėtvarkos planavimo dokumentuose, išduodant statybą leidžiančius dokumentus ir kt., Ataskaitoje pirmiausia įvertinamos bendrosios savivaldybės vystymosi tendencijos – parengti ir rengiami teritorijų planavimo dokumentai bei išduoti statybą leidžiantys dokumentai, renovacijos mastai gyventojų skaičiaus ir tankio pokytis.

1.1 TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAI

1.1.1 Patvirtinti teritorijų planavimo dokumentai

Teritorijų planavimo dokumentų registro duomenimis (TPDR), ataskaitiniu laikotarpiu patvirtinti 8 teritorijų planavimo dokumentai – 6 kompleksinio ir 2 specialiojo teritorijų planavimo dokumentai.

2021 m. patvirtintas savivaldybės bendrasis planas, t. y. Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas (planas, kuriam atliekama Stebėseną) ir savivaldybės dalies bendrasis planas - Gyvenamosios vietovės, kuriai siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso, bendrasis planas. Pastarojo bendrojo plano sprendiniais detalizuoti savivaldybės bendrojo plano nustatyti teritorijos naudojimo erdvinės struktūros elementai (nustatytos atskirų gamtinio karkaso struktūrų ir jų elementų, atskirųjų želdynų ribos, viešosios erdvės ir kita). Detalizuoti teritorijos naudojimo privalomieji reikalavimai, nustatytas teritorijų naudojimo tipas kartu su didžiausiais leistinais užstatymo intensyvumo ir užstatymo tankio rodikliais, galimais užstatymo tipais, užstatymo aukščiu. Numatyti inžineriniai tinklai ir susisiekimo komunikacijos, išspręsti kiti planavimo uždaviniai. Tais pačiais metais TPDR sistemoje registruoti 2 detalieji planai, tiksliau, 1 detaliojo plano koregavimas ir vienas - formavimo ir pertvarkymo projektas (žemėtvarkos projektas). Žemės sklypų, esančių J. Basanavičiaus g., Biržai, Biržų miesto sen., Biržų r. sav., Panevėžio apskr., formavimo ir pertvarkymo projekto sprendiniais pertvarkyta apie 1 ha teritorija Biržų mieste. Pakeistos gretimų tos pačios pagrindinės žemės naudojimo paskirties žemės sklypų ribos (perdalijimas), padalinti sklypai. Pertvarkymo projektas laikytinas galiojančio detaliojo plano koregavimu. Pertvarkyta teritorija patenka į pramonės ir sandėliavimo zoną ir priskiriama prie pažeistų gamtinio karkaso teritorijų. Pagrindinė žemės sklypų naudojimo paskirtis – kita, naudojimo būdas išlieka pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos. Koreguotas žemės sklypo, reikalingo VšĮ „Vaiko užuovėja“ turto patikėjimo teise valdomiems statiniams naudoti, detalusis planas, patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2014 01 30 sprendimu Nr. T-23 „Dėl Žemės sklypo, reikalingo viešajai įstaigai „Vaiko užuovėja“ turto patikėjimo teise valdomiems statiniams naudoti, detaliojo plano patvirtinimo“. Patikslinti žemės sklypo naudojimo reglamentai, atsižvelgiant į sklype esančio pastato (mokslo paskirties pastato – darželio) paskirtį. Nustatytas žemės sklypo naudojimo būdas – visuomeninės paskirties teritorijos. Patikslinti kiti reglamentai (užstatymo tankis, intensyvumas).

2022 m. patvirtinti 2 detalūs planai, tiksliau, detaliųjų planų keitimai. Detaliojo plano „Žemės sklypo Biržuose, Medelyno g. 16 detalusis planas“ keitimu detalizuoti Biržų miesto bendrojo plano sprendiniai, nustatyti (pakeisti) sklypo naudojimo reglamentai, numatant, kad sklypo naudojimo būdas – komercinės paskirties objektų teritorijos; nustatyti aprūpinimo inžineriniai tinklais būdai. Tais pačiais metais patvirtintas Sklypo, reikalingo sporto ir sveikatingumo kompleksui statyti Biržuose, detaliojo plano keitimas. Planuojama teritorija išlaikyta vienaalyte (į sklypus nesuskaidyta), o joje esami ir numatomi objektai veikia kaip sudėtinės dalys ir formuoja bendrąją prasmę sporto, turizmo ir rekreacijos kompleksą - paslaugų koncentraciją. Teritorijos naudojimo tipas – specializuotų kompleksų teritorija (skirta rekreacijai), žemės naudojimo būdas – visuomeninės paskirties teritorijos, rekreacinės teritorijos, komercinės paskirties objektų teritorijos.

Biržų rajono savivaldybės taryba 2021 m. patvirtinto Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimą. Užtikrinta Biržų rajono geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ūkio nenutrūkstamo funkcionavimas, taip pat savivaldybės gyventojų poreikius atitinkanti plėtra, sudarytos sąlygos fiziniams ir juridiniams asmenims priimtinomis sąlygomis apsirūpinti tinkamos kokybės geriamuoju vandeniu ir gauti geros kokybės nuotekų tvarkymo

paslaugas. Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimu patikslinti esami (pagal poreikį) ir numatyti nauji plėtros plano keitimo sprendiniai, įvertinus vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą ir jos būklę bei galimą urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtrą. Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos 2022 m. patvirtino kaimo plėtros žemėtvarkos projektą žemės ūkio veiklai reikalingų statinių statybos vietai parinkti.

1.1.2 Valstybės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai, galiojantys Biržų rajono teritorijai

Ataskaitiniu laikotarpiu įsigaliojo valstybės lygmens teritorijos bendrojo plano, kurį LR Vyriausybė patvirtino 2021-09-29 sprendimu Nr. 789 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“ (TPD registro Nr. T00087007) sprendiniai. Šie sprendiniai, nuo jų patvirtinimo galioja Biržų rajono savivaldybės teritorijai. LR BP sprendiniai – 10 metų trukmės planavimo dokumentas (iki 2030 m.) – įgyvendinami detalizuojant juos žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose, rengiant sprendinių įgyvendinimo programas. Todėl teikiant siūlymus dėl stebimo BP sprendinių įgyvendinimo, būtina atsižvelgti, kad:

- Patvirtintas LRBP 2030 pakeičia šiuos valstybės lygmens teritorijų planavimo dokumentus: Panevėžio apskrities teritorijos bendrąjį planą, patvirtintą LR Vyriausybės 2012-12-12 nutarimu Nr. 1531 „Dėl Panevėžio apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.
- LRBP 2030 detalizuoti kraštovaizdžio sprendiniai.
- LRBP 2030 nustatyta, kad vystoma šalies teritorija, apimanti Biržus, Panevėžį ir Rokiškį ir jų įtakos zonoje esančius lokalius centrus, susietus funkciniais ryšiais – Vidurio Lietuvos partnerysčių grupė.
- Nacionalinio lygmens urbanistinėje struktūroje plėtoti ir stiprinti regioninio lygmens Biržų urbanistinį centrą, stiprinant jo sąveiką su kitais regioninio lygmens urbanistiniais centrais ir su šalies metropoliniais centrais nacionalinių prioritetinių partnerysčių pagrindu, teikiant sąlyginai vidutinio ir reto poreikio paslaugas, regioninio lygmens paslaugas.
- Užtikrinant policentrinės hierarchinės struktūros tęstinumą, viešosiomis investicijomis remti regioninį centrą – Biržus.
- Didinti Biržų urbanistinio centro gyvybingumą viešosiomis investicijomis remiant mišrias ekonomines veiklas, įveiklinant esamus kultūrinius ir rekreacinius išteklius, stiprinant pasienio miestų bendradarbiavimą, bendradarbiaujant su Latvijos urbanistiniais centrais, telkiant ir aptarnaujant kaimo gyvenvietes, stiprinant logistinį ir prekybos potencialą ar vystant aplinkosauginę programą.
- Biržų r. sav. iki 2025 m. prioritetą teikti bendrojo ugdymo įstaigų tinklo, kultūros paslaugų teikėjų tinklo ir ligoninių tinklo efektyvinimui, nestacionarių socialinių paslaugų plėtrai institucijose ir tokių paslaugų teikimui namuose.
- Biržų r. sav., kurioje demografinės senatvės koeficientas vienas didžiausių, didinti slaugos ir ilgalaikio palaikomojo gydymo paslaugų apimtį, vystant integruotas sveikatos ir socialinės paslaugas bei teikiant šias paslaugas pacientų namuose.
- Palaikyti Biržų civilinio aerodromo funkcionavimą ir jį plėtoti siekiant panaudoti tarptautinio ir vietinio susisiekimo, sporto ir pramoginiams tikslams, priėmus sprendimą vykdyti alternatyvią veiklą, numatyti atitinkamą teritoriją (neperkeliant veiklos į greta esančius veikiančius aerodromus) užtikrinančią galimybę vykdyti aerodromų veiklą.

- Viešojo transporto susisiekimo paslaugoms užtikrinti tarp Vilniaus ir Ukmergės, Kauno ir Alytaus bei Panevėžio ir Biržų urbanistinių centrų prioritetą teikti automobilių kelių transportui.
- Biržai Panevėžio–Biržų–Rokiškio regioninės plėtros arealą formuojantis urbanistinis centras – valstybės istorijai reikšmingas paveldo arealas. Numatoma per partnerystę, įtraukiant kitus regioninio lygmens centrus ir kuriant ilgalaikius funkcinius ryšius, sukurti veiksmingus regioninės plėtros modelius, gebančius generuoti didesnę kultūros paveldo išteklių potencialą. Plėtoti viešojo, privataus ir nevyriausybinių skirtingų sektorių partnerystes, siekiant kultūros paveldo išteklių disponavimo ir panaudojimo rekreacijai bei turizmo infrastruktūrai kurti ir plėsti.
- Kraštovaizdžio gamtinių ir kultūrinių komponentų visuma generuoja rekreacinį ir kultūrinį potencialus, pasižyminčius dvarų sodybų, architektūrinio paveldo ties Biržais gausa, generuoja daugialypius kultūrinius kraštovaizdžius: išskirtinės vertės kaimiškuosius dvarų sodybų aplink Biržus, Biržų miestovaizdį. Planuojama įveikinti kultūrinių kraštovaizdžių, kultūros kelių bei nematerialaus kultūros paveldo generuojamus išteklius.
- Stiprinti esamų miško masių potencialą, veisiant miškus artimoje masių aplinkoje. Vidurio Lietuvoje stiprinamas esamų miško masių potencialas – Biržų girios miško masių. Miško masys tankinamas apsodinant apleistas ar tarp miškų įsiterpusias žemės naudmenas.
- Biržus vystyti kaip regioninio lygmens turizmo paslaugų centrą.

LR aplinkos ministras 2021-12-15 įsakymu Nr. D1-737 „Dėl Panevėžio apskrities miškų tvarkymo schemos patvirtinimo“ patvirtino Panevėžio apskrities miškų tvarkymo schemą. Tai valstybės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentas – miškų tvarkymo schema, skirta bendrajai miško žemių naudojimo politikai nustatyti, jų tvarkymo koncepcijai parengti. Schemos objektas yra valstybinės ir privačios miško žemės plotai. Planuojama teritorija apima ir Biržų r. savivaldybę. Parengus schemą sudarytos sąlygos darniai miškų ūkio vystymo ir miško naudojimo politikai įgyvendinti ne trumpesiam kaip 20 metų strateginiam laikotarpiui, atsižvelgiant į gamtosauginius, ekonominius ir socialinius aspektus. Schema nustato miškų ūkio plėtros kryptis; įvertintos miškų ploto didinimo galimybės, įvertintos miško žemių pavertimo kitomis naudmenomis poreikiai ir galimybės; įvertintas esamas miškų priskyrimas miškų grupei, pateikti pasiūlymai jam tobulinti; įvertintas esamas ūkinis ir administracinis miškų suskirstymas ir pateikti siūlymai jam tobulinti; nustatyti miško ūkinių priemonių projektavimo ypatumai; įvertinta miško išteklių kokybę charakterizuojančių rodiklių dinamika.

1.1.3 Rengiami teritorijų planavimo dokumentai

Remiantis LR teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybės priežiūros sistemoje pateikiama informacija, Biržų rajono teritorijai ataskaitiniu laikotarpiu buvo rengiama 11 teritorijų planavimo dokumentų:

- LR Vyriausybės 2018-12-27 nutarimu Nr. 1398 „Dėl projekto „Rail Baltica“ geležinkelių infrastruktūros priežiūros depų susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano rengimo pradžios“ nutarta rengti valstybės lygmens specialųjį planą - Projekto „Rail Baltica“ geležinkelių infrastruktūros priežiūros depų susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo planą. Projektas baigiamajame etape. Planuojama teritorija apima ir Panevėžio apskrities teritoriją. Planu siekiama nustatyti optimalias projekto „Rail Baltica“ geležinkelių infrastruktūros priežiūros depų plėtros teritorijas; numatyti susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros plėtrai reikalingas teritorijas ir sudaryti sąlygas šios infrastruktūros darniai plėtrai.

- Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022-03-21 įsakymu Nr. A-247 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo“ pradėta rengti Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo (planas, kuriam atliekama stebėseną) korektūra. Projektas parengiamajame etape. Planu siekiama nustatyti Biržų rajono savivaldybės teritorijos prioritetinių plėtros teritorijų inžinerinės ir socialinės savivaldybės infrastruktūros vystymo ir įgyvendinimo gaires.
- Biržų rajono savivaldybės taryba 2020-10-30 sprendimu Nr. T-238 „Dėl Biržų miesto bendrojo plano keitimo“ nusprendė keisti Biržų miesto bendrąjį planą, patvirtintą Biržų rajono savivaldybės tarybos 2014-06-26 sprendimu Nr. T-127 „Dėl Biržų miesto bendrojo plano patvirtinimo“. Planas rengimo etape. Planu siekiama keisti veiklos reglamentavimą atsižvelgiant į pasikeitusias miesto raidos tendencijas, nustatyti miesto plėtros prioritetus ir jų įgyvendinimo eiliškumą; nustatyti miesto inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, kitų savivaldybei svarbių socialinės ekonominės veiklos sričių vystymo ir įgyvendinimo gaires, numatyti plėtrai reikalingas teritorijas; numatyti gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio savitumo, nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimą, tikslingą naudojimą ir pažinimą, ekologiškai pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso formavimą; kurti sveiką, saugią, darnią gyvenamąją aplinką ir visavertes gyvenimo sąlygas; sudaryti sąlygas privačioms investicijoms, kuriančioms socialinę ir ekonominę gerovę, tinkamos kokybės gyvenimo sąlygas; derinti fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių interesus dėl teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo teritorijoje sąlygų; sudaryti sąlygas racionaliam žemės naudojimui.
- Rengiami 4 detaliųjų planų keitimai (Biržuose, Kilučių k. ir Biržų k., Širvėnos sen., Kupreliškio mstl., Papilio sen.).
- Rengiami 2 vietovės lygmens atsinaujinančių energijos išteklių specialieji inžinerinės infrastruktūros vystymo planai Nemunėlio Radviliškio ir Parovėjos seniūnijų teritorijose bei Širvėnos ir Vabalninko seniūnijų teritorijose. Vyksta rengimo etapas. Planais siekiama numatyti vėjo jėgainių ir kitų atsinaujinančių energijos išteklių inžinerinės infrastruktūros, įskaitant ir su tuo susijusių inžinerinių komunikacijų, vystymą ir sudaryti sąlygas racionaliam energijos išteklių naudojimui ir atkūrimui.
Taip pat rengiamas vietovės lygmens Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo Biržų r. sav., Širvėnos sen., Biržų k., Pasvalio g. 19A, specialusis planas. Planas šiuo metu yra parengiamajame etape. Planu siekiama numatyti galimybę Biržų k. statyti ryšių bokštą.
Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022-12-05 įsakymu Nr. A-1125 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo koregavimo“ nuspręsta pradėti Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo, patvirtinto Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021-08-26 sprendimu Nr. T-211 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo patvirtinimo“ koregavimo procedūras. Plano koregavimo tikslas – patikslinti sprendinius, susijusius su vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų apsaugos zonų nustatymu. Planas yra parengiamajame etape.
- Atsižvelgiant į Kurorto statuso suteikimo gyvenamosioms vietovėms reikalavimų aprašo, Kurortinės teritorijos statuso suteikimo gyvenamosioms vietovėms reikalavimų aprašo ir Kurorto ar kurortinės teritorijos statuso gyvenamosioms vietovėms suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo pakeitimus, nutrauktas Biržų rajono savivaldybės teritorijos turizmo ir rekreacijos specialiojo plano ir Biržų rajono savivaldybės Pabiržės seniūnijos gyvenamųjų vietovių ar jų dalių, kurioms siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso specialiojo plano rengimas.

1.2 STATYBĄ LEIDŽIANTYS DOKUMENTAI

LR Statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos (IS) „Infostatyba“ duomenis per ataskaitinį laikotarpį Biržų rajono savivaldybė išdavė 136 visų tipų statybą leidžiančius dokumentus. Informacija apie dokumentų tipus pateikiama 1.2 lentelėje. Lyginant 2021 ir 2022 m. išduotų leidimų skaičių matyti, kad 2022 m. išduotų leidimų skaičius sumažėjo 19 proc.

1.1 lentelė. Biržų r. sav. administracijos 2021-2022 m. išduotų statybą leidžiančių dokumentų skaičius pagal tipus

	Išduotų dokumentų skaičius, vnt.	
	2021-01-01 - 2021-12-31	2022-01-01 - 2022-12-31
Statybą leidžiančių dokumentų tipai		
Leidimas atlikti statinio (-ių) kapitalinį remontą	5	4
Leidimas atlikti statinio (-ių) paprastąjį remontą	9	5
Leidimas atnaujinti (modernizuoti) pastatą (-us)	7	2
Leidimas pakeisti statinio (-ių) / patalpos (-ų) paskirtį	5	5
Leidimas rekonstruoti statinį (-ius)	13	16
Leidimas nugriauti statinį (-ius)	0	1
Leidimas statyti naują (-us) statinį (-ius)	36	28
Iš viso:	75	61
Naujų pastatų statybą leidžiančių dokumentai		
Naujų gyvenamųjų pastatų statybą leidžiančių dokumentų skaičius (gyvenamieji pastatai, iš viso)*	7	2
Naujų negyvenamųjų pastatų statybą leidžiančių dokumentų skaičius (negyvenamieji pastatai, iš viso)*	6	3

Duomenų šaltinis: Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos informacinė sistema „Info statyba“; * - Oficialiosios statistikos portalo duomenys už 2021 ir 2022 m.

1.1 lentelėje taip pat pateiktas naujų gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statybą leidžiančių dokumentų skaičius. Iš pateiktų duomenų matyti, kad naujų gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statybos leidimų skaičius pasiskirsto tolygiai. Išduotų tokių leidimų skaičius mažėjo: naujų gyvenamųjų pastatų statybą leidimų skaičius per metus sumažėjo per 70 proc., negyvenamųjų – 50 proc.

1.2 lentelė. Biržų r. sav. administracijos 2021-2022 m. statiniai pagal išduotus leidimus

	Išduotų dokumentų skaičius, vnt.	
	2021-01-01 - 2021-12-31	2022-01-01 - 2022-12-31
Naujo statinio statyba		
Statinio paskirtis		
Gamybos, pramonės	1	
Garažas (esantis namų valdoje)	1	
Gyvenamoji (trijų ir daugiau butų - daugiabučiai pastatai)		
Įvadiniai tinklai	4	2

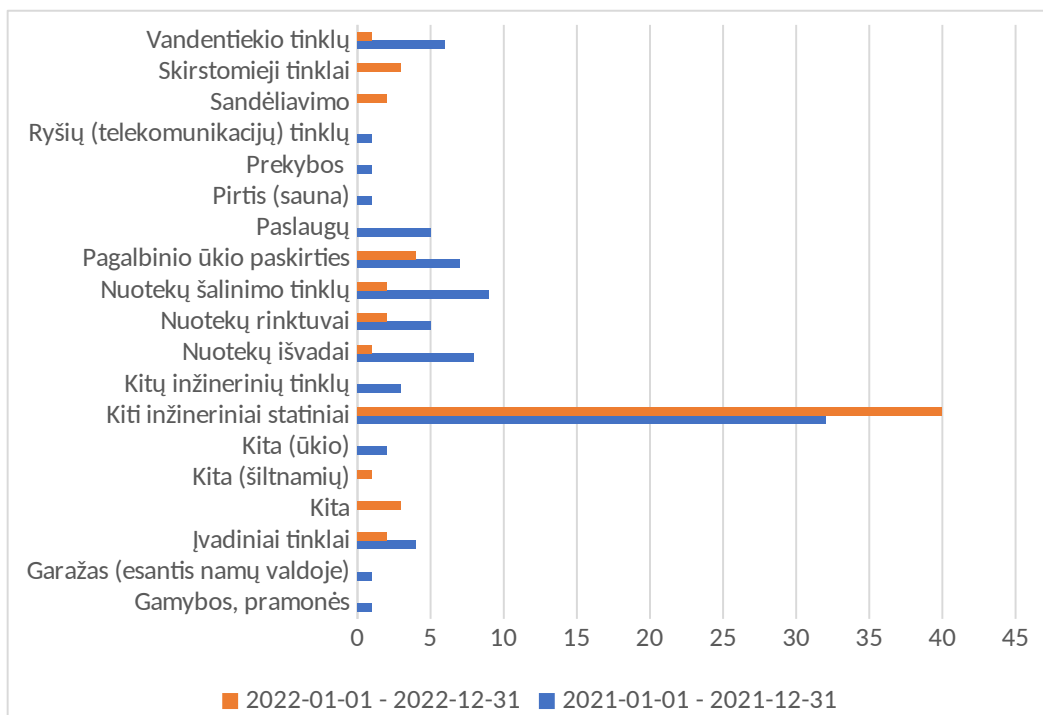
	Išduotų dokumentų skaičius, vnt.	
	2021-01-01 - 2021-12-31	2022-01-01 - 2022-12-31
Naujo statinio statyba		
Statinio paskirtis		
Kita		3
Kita (šiltnamių)		1
Kita (ūkio)	2	
Kiti		
Kiti inžineriniai statiniai	32	40
Kitų inžinerinių tinklų	3	
Nuotekų išvadai	8	1
Nuotekų rinktuvai	5	2
Nuotekų šalinimo tinklų	9	2
Pagalbinio ūkio paskirties	7	4
Paslaugų	5	
Pirtis (sauna)	1	
Prekybos	1	
Ryšių (telekomunikacijų) tinklų	1	
Sandėliavimo		2
Skirstomieji tinklai		3
Vandentiekio tinklų	6	1
Statinio griovimas		
Pagalbinio ūkio paskirties		1
Statinio kapitalinis remontas		
Mokslo	1	
Statinio paprastasis remontas		
Gyvenamoji (įvairioms socialinėms grupėms)		1
Gyvenamoji (trijų ir daugiau butų - daugiabučiai pastatai)	7	1
Statinio rekonstravimas		
Hidrotechnikos statiniai		5
Kiti inžineriniai statiniai	2	
Kitų transporto statinių	1	
Maitinimo		1
Melioracijos statiniai	2	18
Pagalbinio ūkio paskirties	1	4
Paslaugų		1
Skirstomieji tinklai		1
Skirstomuosius		1
Iš viso:	100	95

Duomenų šaltinis: Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos informacinė sistema „Info statyba“.

Naujo statinio statyba iš 147: 75- Biržų mieste, 5 Vabalninko mieste, 2 Nemunėlio Radviliškio sen., 12 Pabiržės sen., 4 Papilio sen., 13 Parovėjos sen., 33- Širvėnos sen., 3 Vabalninko sen. 86 per 2021 m. ir 61 per 2022 m.

Leidimas pagalbinio ūkio paskirties statiniui nugriauti išduotas Vabalninko sen., kapitaliai remontuoti leidimas išduotas mokslo pastatui Biržuose, statinio paprastajam remontui išduoti 8 leidimai Biržų

mieste ir 1 Rinkuškiuose. Išduoti leidimai hidrotechnikos statinių rekonstravimui, kitiems inžineriniams statiniams, transporto statiniui, skirstomieji tinklams Biržuose, maitinimo pastatui Kratiškiuose, melioracijos statinių rekonstravimui (18 Širvėnos sen. ir po 1 Vabalninko sen. bei Pačeriaukštės sen.). Leidimai pagalbinio ūkio paskirties statiniams rekonstruoti išduoti Biržuose ir Vabalninko sen. Leidimas paslaugų pastato rekonstravimui išduotas Širvėnos sen.

1 pav. Išduotų naujo statinio statybą leidžiančių dokumentų pasiskirstymas pagal pastatų ir statinių paskirtį. Duomenų šaltinis: Teritorijų planavimo ir statybos vartai.

1 pav. pateikiamas išduotų naujo statinio statybą leidžiančių dokumentų pasiskirstymas pagal pastatų ir statinių paskirtį. Ši informacija leidžia teigti, kad ataskaitiniu laikotarpiu Biržų rajone statybą leidžiantys dokumentai išduodami daugiausia kitiems inžineriniams statiniams. Ir tik 1 leidimas išduotas statyti naują gamybos, 1 prekybos ir 5 naujus paslaugų statinius. Gyvenamosios paskirties statiniams ataskaitiniu laikotarpiu išduoti leidimai tik paprastajam remontui.

1.3 PASTATŲ RENOVACIJOS DUOMENYS

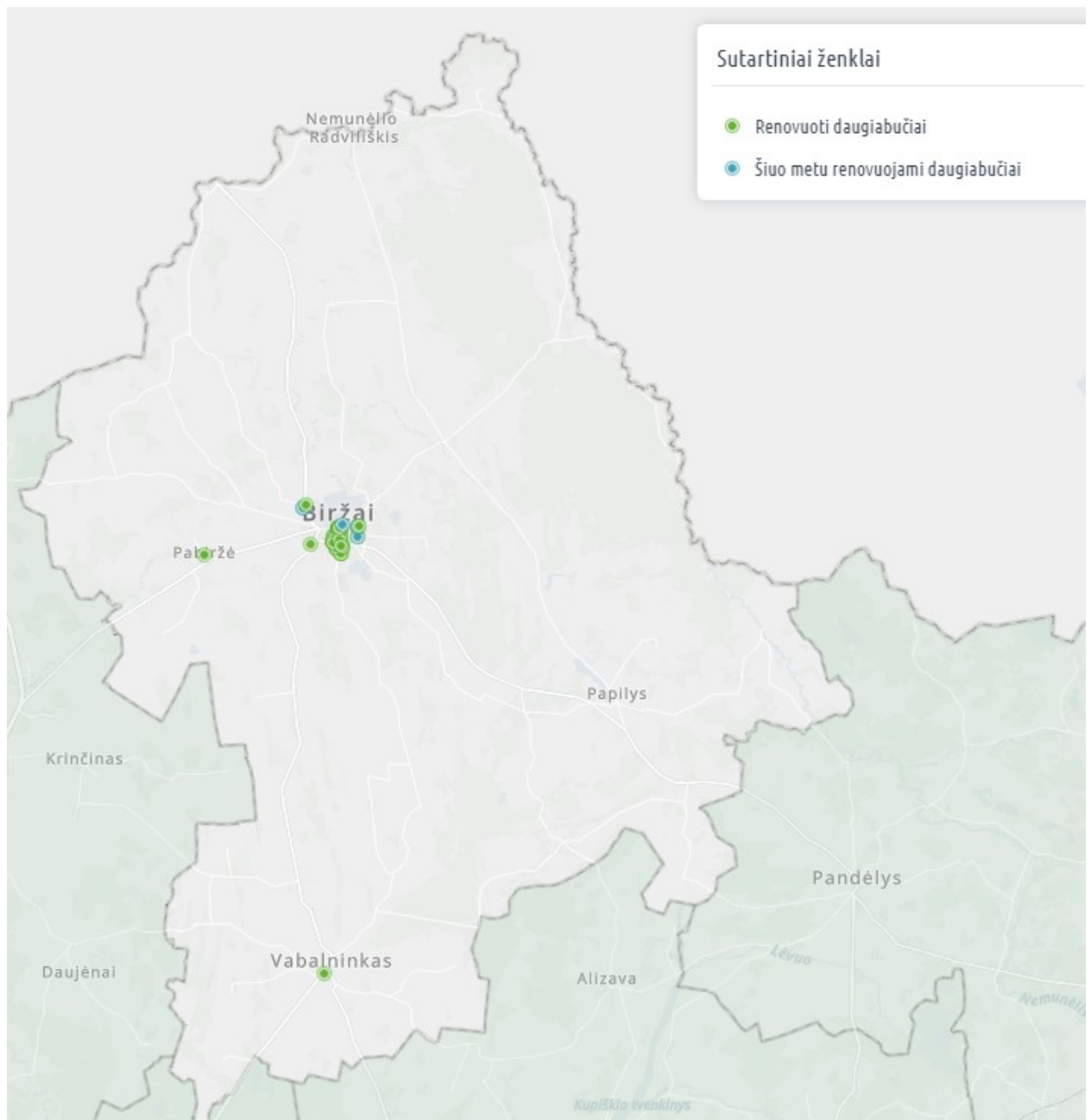
VšĮ Būsto energijos taupymo agentūros duomenimis, Biržų rajono savivaldybėje yra 204 potencialiai renovuoti daugiabučiai. Šiuo metu renovuota 60 daugiabučių (58 - Biržuose, 1 - Vabalninke ir 1 - Pabiržėje), t. y. renovuotų namų dalis sudaro 29,4 proc. Panaši situacija Druskininkų r. sav.

2 pav. Renovuoti daugiabučiai Biržų rajono savivaldybėje 2021 - 2022 m. Duomenų šaltinis: VŠĮ Būsto energijos taupymo agentūra.

Kaip matyti iš 2 pav. pateiktos informacijos, renovacijos tempai savivaldybėje kurį laiką lėtėjo, tačiau šiuo metu vėl auga. Lyginant su kituose rajonuose vykstančiais renovacijos procesais, pagal renovuotų ir renovuotinų daugiabučių skaičių Biržų rajonas patenka į savivaldybių dešimtuką.

Dabartiniai daugiabučių renovacijos rezultatai leido skaičiuojamąsias šiluminės energijos sąnaudas Biržų rajone sumažinti iki 61 proc. (šalies vidurkis – 63,7 proc.), išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį iki 52,4 t (šalies vidurkis 67,5 t).

3 pav. Renovuoti ir renovuojami daugiabučiai Biržų rajono savivaldybėje. Duomenų šaltinis: VŠĮ Būsto energijos taupymo agentūra.

Biržų rajono savivaldybės taryba 2019 m. kovo 28 d. sprendimu Nr. T-72 patvirtino Biržų rajono energinio efektyvumo didinimo daugiabučiuose namuose programą, o jos įgyvendinimo administratoriumi paskyrė UAB „Biržų šilumos tinklai“ (Rotušės g. 20A, Biržai). Šios programos paskirtis atkurti ar pagerinti Biržų rajone esančių daugiabučių namų technines ir energines normatyvines savybes siekiant esminių statinio reikalavimų visumos išlaikymo, šiluminės energijos sąnaudų sumažinimo ir racionalaus energinių išteklių naudojimo, gyventojų išlaidų šildymui sumažinimo ir gyvenimo kokybės pagerinimo.

Biržų rajono savivaldybės administracijos direktorius 2021-05-03 įsakymu Nr. A-293 patvirtino sąrašą daugiabučių namų, dalyvaujančių Biržų rajono energinio efektyvumo didinimo daugiabučiuose namuose programoje. Šiame sąrašė iš viso yra 71 daugiabutis. Didžioji dalis į sąrašą įtrauktų daugiabučių, t. y. 84 proc. jau renovuoti. Didžioji dalis į sąrašą įtrauktų daugiabučių yra Biržų mieste ir tik 4 daugiabučiai namai Biržų rajone: 3 Biržų k. ir 1 Vabalninke. Šiuo metu rajone renovuojami 9 daugiabučiai (2 Biržų k. ir likę Biržų mieste).

Kaip matyti iš pateikiamos informacijos, renovacijos procesai Biržų rajono savivaldybėje koncentruojasi Biržų mieste ir jo gretimybėse, kur vykdomos renovacijos tempai spartūs. Kitose Biržų r. gyvenamosiose vietovėse renovacijos procesai nėra vykdomi.

1.4 ŽEMĖS SKLYPŲ FORMAVIMO IR PERTVARKYMO STATISTIKA

Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinės sistemos duomenimis, Biržų r. sav. teritorijos dalims ataskaitiniu laikotarpiu patvirtinti 66 žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai (ŽSFP projektai): 26 projektai patvirtinti 2021 m., 40 projektų patvirtinta 2022 m. Detalesnė informacija pateikta lentelėje.

1.3 lentelė. Biržų r. sav. administracijos 2021-2022 m. statiniai pagal išduotus leidimus

Seniūnija	2021 m.	2022 m.	Iš viso ataskaitiniu laikotarpiu:
Biržų miesto sen.	11	16	27
Nemunėlio Radviliškio sen.	1	2	3
Pabiržės sen.	2	3	5
Pačeriaukštės sen.	0	2	2
Papilio sen.	2	2	4
Parovėjos sen.	4	2	6
Širvėnos sen.	4	9	13
Vabalninko seniūnijos sen.	5	2	7

Duomenų šaltinis: Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinės sistema

Didžioji dalis žemės sklypų formavimo pertvarkymo projektų rengti Biržų miesto teritorijos dalims Širvėnos sen.

1.5 GYVENTOJŲ SKAIČIAUS IR TANKUMO POKYTIS

Biržų rajono savivaldybė - administracinis teritorinis vienetas Lietuvos šiaurėje, Latvijos pasienyje. Savivaldybės centras – Biržai. Rajone yra 8 seniūnijos: Biržų miesto seniūnija, Nemunėlio Radviliškio, Pabiržės, Pačeriaukštės, Papilio, Parovėjos, Širvėnos ir Vabalninko seniūnijos. Rajone yra 2 miestai – Biržai ir Vabalninkas, 4 miesteliai – Kupreliškis, Nemunėlio Radviliškis, Pabiržė ir Papilys, ir 538 kaimai.

Bendrajame plane išskiriami du raidos scenarijai: bazinis ir optimistinis. Prognozuota, kad bazinio scenarijaus atveju Biržų r. sav. 2035 m. galimai bus 15 611 gyventojų (Biržų m. – 7979), optimistinio scenarijaus atveju Biržų r. sav. 2035 m. 17 355 gyventojai (Biržų m. - 8331) .

Biržų rajono gyventojų skaičius nuo Bendrojo plano patvirtinimo sumažėjo beveik 3,7 proc. 2023 m. pradžioje rajone nuolat gyveno 22442 gyventojai. Bendras teritorijos plotas nekito - 1475 km². Mažėjant gyventojų skaičiui, atitinkamai (3,7 proc.) mažėjo ir gyventojų tankumas teritorijoje. 2023 m. pradžioje gyventojų tankumas Biržų rajono savivaldybėje siekė 15,21 gyv./km².

1.4 lentelė. Bendrosios nuolatinių gyventojų skaičiaus ir tankio stebimoje teritorijoje tendencijos

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m., gyv. / proc.
Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje, asmenys				
Biržų r.	23314	22756	22442	-872 / -3,7 proc.
Miestas	11591	11314	11241	-350 / -3,0 proc.
Kaimas	11723	11442	11201	-522 / -4,4 proc.
Teritorija (žemės plotas) metų pradžioje, km²				
Biržų r.	1475,7865	1475,7865	1475,7865	Nekito
Gyventojų tankumas, gyv./km²				
Biržų r.	15,80	15,42	15,21	-0,59 / -3,7 proc.

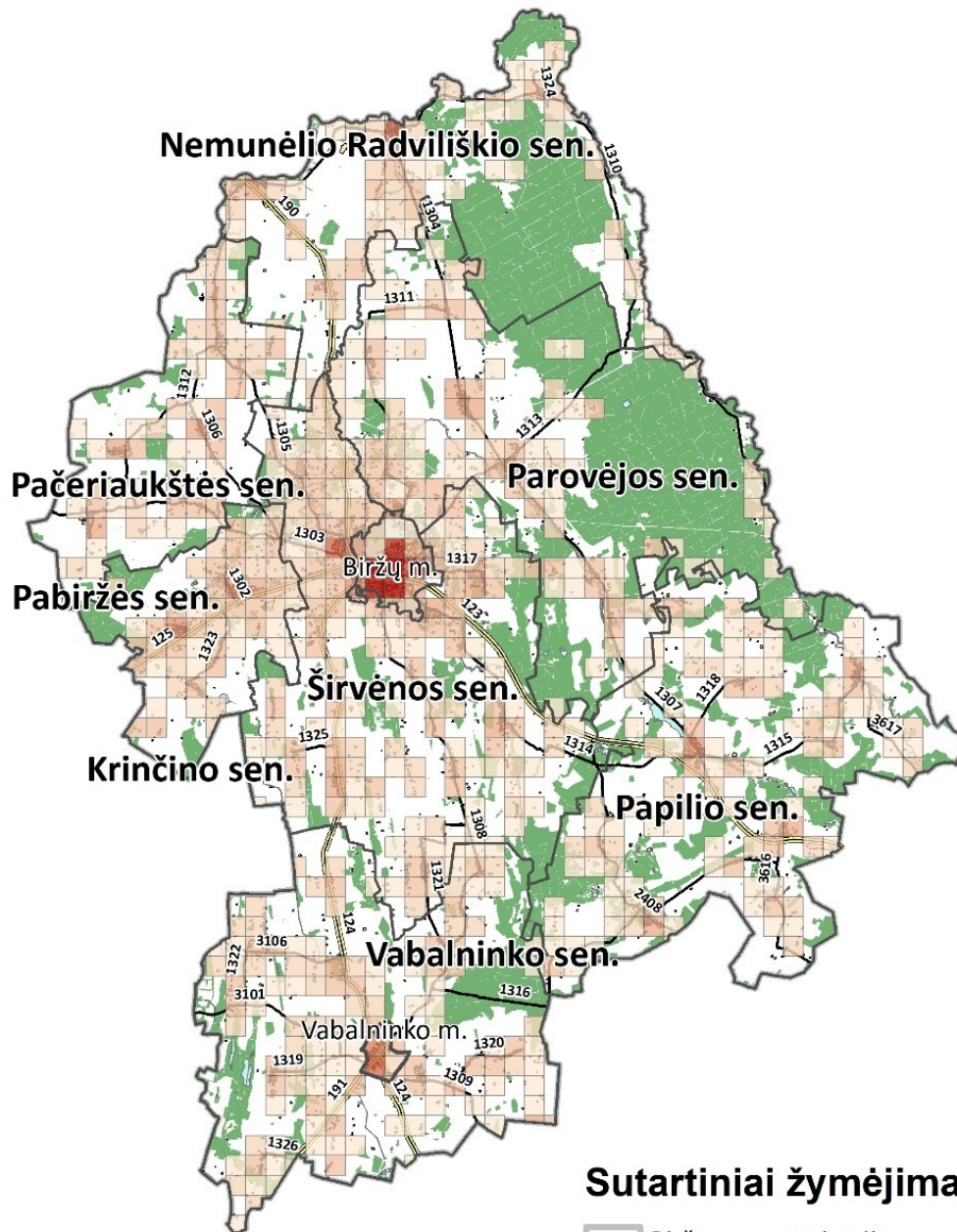
Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas (Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje); Nacionalinė žemės tarnyba prie žemės ūkio ministerijos VĮ Valstybės Žemės fondas (Bendras plotas).

Stebėsenos rezultatai rodo, kad esami gyventojų skaičiaus pokyčiai atitinka Bendrajame plane aprašytas demografines tendencijas. Savivaldybėje gyventojų skaičius mažėja dvigubai sparčiau nei vidutiniškai šalyje, greitai keičiasi gyventojų struktūra, rajonas pasižymi vienu aukščiausių demografinės senatvės koeficiento rodikliu šalyje. Didelė pensinio amžiaus gyventojų dalis rajone ir prastėjanti demografinė situacija kelia iššūkius sveikatos sistemos stabilumui. Svarbiausios gyventojų skaičiaus mažėjimo priežastys – emigracija (vidaus ir tarptautinė) bei aukštas gyventojų mirtingumas.

Dabartinės Europos ir šalies gyventojų skaičiaus prognozės dar pesimistiškesnės. Vadovaujantis Eurostat 2030 m. ir 2050 m. Lietuvos gyventojų skaičiaus prognozėmis (EUROPOP2018 population projections), tikėtina, kad Biržų r. patirs vieną didžiausių gyventojų skaičiaus mažėjimą šalyje, t. y. 78,56 proc. arba 18,7 tūkst. gyv.). Tikėtina, kad 2028 m. Biržų r. gyvens 17780 gyventojų o 2050 m. gyvens 5097 gyventojai.

Gyventojų skaičiaus pokyčius lemia viešosios infrastruktūros būklė, ekonominė aplinka. Pažymėtina, kad Biržų rajono savivaldybė viešosios infrastruktūros kokybei ataskaitiniu laikotarpiu skyrė nemažai investicijų, tačiau mažėjant gyventojų skaičiui, vis didesniu prioritetiniu tampa tolimesnis viešosios infrastruktūros išlaikymas, modernizavimas, siekiant energetinio efektyvumo, atsinaujinančių energijos išteklių diegimas, naudojimas ir vystymas ir pan. Tokio pobūdžio pastangos gali užtikrinti stabilesnę ekonominę miesto padėtį ir teigiamą poveikį vietos gyventojams.

Sutartiniai žymėjimai

Biržų r. sav. teritorija

Gyventojų pasiskirstymas pagal skaičių
(2021 m. surašymo duomenys)

	<5		401-500
	5-10		501-700
	11-100		701-1000
	101-200		1001-2000
	201-300		2001-2500
	301-400		

4 pav. Gyventojų pasiskirstymas Biržų rajone 2022 m. (1000x1000 m). Duomenų šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas, 2023 m. pradžia

1.6 BENDROJO PLANO KEITIMO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO PROGRAMOS PRIEMONIŲ PLANO TEMOS

Bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo programos priemonių planas skirstomas į dalis pagal Bendrųjų planų temas:

1.5 lentelė. Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo temos

1.	URBANISTINĖS STRUKTŪROS VYSTYMO SPRENDINIAI
2.	FUNKCINIS ZONAVIMAS
3.	KULTŪROS PAVELDO TERITORIJŲ NAUDOJIMAS IR APSAUGA
4.	GAMTINĖ APLINKA IR KRAŠTOVAIZDIS
5.	SOCIALINIAI, EKONOMINIAI ASPEKTAI
6.	REKREACINIS POTENCIALAS
7.	SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA
8.	INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO SPRENDINIAI

PRIEMONIŲ PLANO VYKDYMAS

1. URBANISTINĖS STRUKTŪROS VYSTYMO SPRENDINIAI

Biržų rajono savivaldybės teritorijos urbanistinės struktūros vystymui skirtos 2 priemonės, iš kurių viena yra vykdoma, kita nepradėta vykdyti.

Biržų rajono savivaldybės taryba 2021-12-05 d. sprendimu Nr. T-314 patvirtino Gyvenamosios vietovės, kuriai siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso, bendrąjį planą. Tačiau šio plano sprendiniai detalizuoti pagal jo rengimo metu galiojusio Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Biržų rajono savivaldybės tarybos 2008 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. T-156 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“ sprendinius. Tęsiant dokumento įgyvendinimą, Biržų rajono savivaldybės administracijos direktorius 2022-08-16 įsakymu Nr. A-731 patvirtino Gyvenamosios vietovės, kuriai siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso, bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programą. Pagal programoje pateiktą sprendinių įgyvendinimo priemonių planą šiuo metu formuojama 11 žemės sklypų reikalingų želdynams įveisti.

Nepradėtos vykdyti savivaldybės dalių – savivaldybės lygmens vietinių urbanistinių centrų, t. y. Papilio ir Nemunėlio Radviliškio miestelių vietovės lygmens bendrųjų planų rengimo procedūros. Miesteliuose liko neatskleistas rekreacinis potencialas, neidentifikuotos teritorijos gyvenamajai, darbo, poilsio veiklai, sudarant kokybišką aplinką, nenumatytas aprūpinimas inžineriniais tinklais, nesuformuotos patrauklios gyvenimo sąlygos.

Siekiant Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo nuostatų integravimo į žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, planuota keisti ir koreguoti Savivaldybės dalies vietovės lygmens bendruosius planus.

Biržų r. sav. taryba 2020-10-30 sprendimu Nr. T-238 nusprendė keisti miesto bendrąjį planą, patvirtintą Biržų rajono savivaldybės tarybos 2014-06-26 sprendimu Nr. T-127. Planas pradėtas rengti ir šiuo metu yra rengimo stadijoje: parengta koncepcija, baigiamos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros ir rengiami sprendiniai. Numatoma, kad planas bus pakeistas 2023 m.

Pažymėtina, kad ir Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimui pradėta rengti korektūra. Procedūros pradėtos Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022-03-21 įsakymu Nr. A-247 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo“. Planu siekiama nustatyti Biržų rajono savivaldybės teritorijos prioritetinių plėtros teritorijų inžinerinės ir socialinės savivaldybės infrastruktūros vystymo ir įgyvendinimo gaires. Projektas šiuo metu yra parengiamajame etape.

Kitiems Savivaldybės dalies vietovės lygmens bendriesiems planams keitimo ar koregavimo procedūros šiuo metu nepradėtos vykdyti.

1.6 lentelė. Urbanistinės struktūros vystymui skirtų sprendinių įgyvendinimo priemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis (%)
Igyvendinta	-	-	-
Vykdoma	1.2.	1	50
Nepradėta vykdyti	1.1.	1	50
Neįgyvendinta	-	-	-
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		0/2	0

Teigiamos tendencijos:

- Palaipsniui vystoma Biržų rajono savivaldybės teritorijos urbanistinė struktūra, rengiami savivaldybės dalies bendrieji planai, vykdomos savivaldybės dalies vietovės lygmens bendrųjų planų keitimo procedūros.
- Patvirtintas Gyvenamosios vietovės, kuriai siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso, bendrasis planas.

Neigiamos tendencijos:

- Nepradėtos vykdyti savivaldybės dalių – savivaldybės lygmens vietinių urbanistinių centrų, t. y. Papilio ir Nemunėlio Radviliškio miestelių teritorijų planavimas.

2. FUNKCINIS ZONAVIMAS

Biržų rajono savivaldybės teritorijos funkciniam zonavimui skirtos taip pat 2 priemonės. Ataskaitiniu laikotarpiu visos priemonės buvo vykdomos.

Rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, kitus projektus įgyvendinamos funkcinių zonų reglamentavimo nuostatos. Nuo 2021-01-01 iki 2023-01-01 perengti 6 kompleksinio ir 2 specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kurių sprendiniais identifiкуotos konkretnės galimas teritorijų vystymas, suplanuotos šioms teritorijoms reikalingos susisiekimo komunikacijos, inžinerinė infrastruktūra, atitinkamai paruošta patrauklesnė aplinka investicijoms. Detalesnė informacija apie ataskaitiniu laikotarpiu parengtus teritorijų planavimo dokumentus pateikta poskyryje 1.1.1 „Patvirtinti teritorijų planavimo dokumentai“.

Siekiant sudaryti nuoseklų planą (išskiriant etapais) dėl prioritetinių urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų aprūpinimo savivaldybės infrastruktūra, šiuo metu rengiamas Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo koregavimas, kurio vienas iš tikslų nustatyti Biržų rajono savivaldybės teritorijos prioritetinių plėtros teritorijų inžinerinės ir socialinės savivaldybės infrastruktūros vystymo ir įgyvendinimo gaires. Planas yra parengiamajame etape.

Be to, Biržų rajono savivaldybės taryba 2023-01-26 sprendimu Nr. T-10 patvirtino Biržų rajono savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus veiklos prioriteto ir planavimo organizatoriaus 2023 metų veiklos planą, kuriuo nusprendė patvirtinti Biržų rajono savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus veiklos prioritetą 2023 metams: modernizuoti ir plėsti geriamojo vandens tiekimo ir buitinių nuotekų šalinimo infrastruktūrą ir Biržų rajono savivaldybės planavimo organizatoriaus 2023 metų veiklos planą (pridedama).

Taip pat, siekiant patikslinti sprendinius, susijusius su vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų apsaugos zonų nustatymu, Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022-12-05 įsakymu Nr. A-1125

„Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo koregavimo“ pradėtos Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo koregavimo procedūros. Planu siekiama patikslinti geriamojo vandens tiekimo ir buitinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros ir jos vystymui reikalingų teritorijų apsaugos zonas Biržų aglomeracijos teritorijoje esančiose Biržų miesto gatvėse; taip pat numatyti pagrįstas konkrečias vietas žemę paimti visuomenės poreikiams; numatyti geriamojo vandens tiekimo ir buitinių nuotekų tvarkymo infrastruktūrai funkcionuoti reikalingus servitutus; patikslinti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas ir geriamojo vandens tiekimo ir buitinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros statinių vietas.

2.1 lentelė. Funkciniam zonavimui skirtų sprendinių įgyvendinimo priemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis (%)
Igyvendinta	-	-	-
Vykdoma	2.1.; 2.2.	2	100
Nepradėta vykdyti	-	-	-
Neįgyvendinta	-	-	-
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		0/2	0

Teigiamos tendencijos:

- Rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, kitus projektus įgyvendinamos Bendroju planu nustatytų funkcinį zonų reglamentavimo nuostatos.
- Perengti 6 kompleksinio ir 2 specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kurių sprendiniais identifikuotos konkretesnis galimas teritorijų vystymas, suplanuotos šioms teritorijoms reikalingos susisiekimo komunikacijos, inžinerinė infrastruktūra, atitinkamai paruošta patrauklesnė aplinka investicijoms.

Neigiamos tendencijos:

- Nenustatytos Biržų rajono savivaldybės teritorijos prioritetinių plėtros teritorijų inžinerinės ir socialinės savivaldybės infrastruktūros vystymo ir įgyvendinimo gairės.

3. KULTŪROS PAVELDO TERITORIJŲ NAUDOJIMAS IR APSAUGA

Biržų rajono savivaldybės teritorijos kultūros paveldo teritorijų naudojimui ir apsaugai skirta 14 priemonių, iš kurių viena nepradėta vykdyti, kitos - vykdomos.

Ataskaitiniu laikotarpiu buvo inventorizuojami ir tiriama rajono kultūros paveldo objektai. Per 2021 m. surašyti 33 kultūros paveldo objektų būklės tikrinimo aktai bei atlikta fotofiksacija. Atlikti 4 paveldo objektų tyrimai. Per 2022 m. surašyti 35 nekilnojamojo kultūros paveldo objektų būklės tikrinimo aktai bei atlikta fotofiksacija. Atlikti 3 paveldo objektų tyrimai (Senasis paštas, Astravo dvaro rūmai, Pabiržės bažnyčios kompleksas). Pradėti buvusio Biržų pašto pastato tvarkybos darbų projekto rengimo darbai. Šiuo metu pastate vyksta istoriniai, architektūriniai, konstrukcijų ir polichromijos (vidinio sienų dekoru) tyrimai bei pilni statinio fotogrametriniai statinio apmatavimai. Archeologiniai tyrimai vykdyti J. Janonio aikštės Biržuose rekonstravimo projekto įgyvendinimo metu, taip pat Kitos paskirties inžinerinių statinių statybos Biržuose, Radvilos g. 3, bei susisiekimo komunikacijų (Radvilos gatvės) rekonstravimo projekto metu. Pastatų komplekso namo Biržuose, Vytauto g. 23, vykdyti istoriniai, architektūriniai, konstrukcijų ir polichromijos (vidinio sienų dekoru) tyrimai bei pilni statinio fotogrametriniai statinio apmatavimai.

Inicijuotas nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, kuriems taikoma pradinė apsauga duomenų tikslinimas. 2021 m. inicijuotas 10 kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių tikslinimas. 2022 m. inicijuotas 12 kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių tikslinimas. Duomenys patikslinti. Vertinimo taryba taip pat patikslino Mantagailiščio dvaro sodybos fragmentų (u. k. 80) ir Juliaus Janonio paminklo (u. k. 20039) vertingąsias savybes ir teritorijos ribas (dokumentas registruotas registre 2022 m.). Vertintas grindinio fragmento, atidengto 2022 m. archeologinių tyrimų metu, J. Bielinio g. ir Vytauto g. Biržų mieste, vertinimo ir jų nustatymo Biržų istorinės dalies (u. k. 17073), Biržų r. sav., Biržų m, sen., Biržų m., vertingosiomis savybėmis tikslingumas. Atliktas V. Astravo dvaro sodybos rūmai (u. k. 10816) eksterjero ir pagrindinio korpuso pirmo aukšto patalpų Nr. 2, 4, 5, 6 interjero polichromijos tyrimas. 2021 m.

Organizuotas objektų, kuriems taikoma pradinė apsauga, ar naujai atrastiems, skelbimas saugomais: 2021 m. - XVII a. rūsys J. Bielinio g., Nepriklausomybės paminklui; 2022 m. - pastatui Nemunėlio Radviliškyje ir pastatui Biržuose Bažnyčios g. 2 (Sporto mokykla, buv. Tiškevičių ligoninė).

Pagal galimybes vykdomi būtini kultūros paveldo objektų priežiūros ir avarinės būklės likvidavimo darbai: 2021 m. vykdyti 6 kultūros paveldo objektų priežiūros ir avarinės būklės likvidavimo darbai, 2022 m. – 8 tokie darbai.

2021 m. iš Biržų rajono savivaldybės biudžeto paveldosaugai skiriamų lėšų atlikti Astravo dvaro sodybos tilto paprastojo remonto darbai: atnaujinti tilto puošybos elementai, suremontuoti mūro stulpeliai, atstatyta byranti skliautinė arka po tiltu, bei atstatyti mediniai tilto turėklai. Uždėtos Astravo dvaro sodybos tilto užtvankos nubyrėjusios plokštės bei grandinėmis užtvėtos laiptelių angos. Iš Nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkybos darbų (paveldotvarkos) finansavimo programos lėšų finansuotas Pastatų komplekso namo Biržuose, Vytauto g. 23, tvarkybos darbų projektas.

Taip pat organizuotas naujų objektų registravimas Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre, jų skelbimas saugomais, duomenų apie objektus, praradusius vertingąsias savybes, tikslinimas: 2021 m. Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre registruota 12 naujų objektų, 2022 m. – 10. 2021 m. patikslinti duomenys apie 3 objektus, praradusius vertingąsias savybes arba panaikinta jų teisinę apsaugą, 2022 m. – apie 4 objektus.

Inicijuotas, organizuotas kultūros paveldo objektų apsaugos reglamentų, rengimas, pirmiausia reikšmingiausiems objektams, esantiems prie turistinių trasų – archeologiniams, dvarų sodyboms, sakralinių pastatų kompleksams, technikos paveldo objektams. 2021 m. parengti 2 apsaugos reglamentai. 2022 m. tokie reglamentai nerengti, pasikeitus teisiniam reguliavimui reglamentus rengia KPD specialistai.

Nuolat vykdomi archeologiniai kasinėjimai, tvarkomi archeologijos paminklai ir infrastruktūra šalia jų. Organizuoti piliakalniuose kraštovaizdį formuojantys kirtimai.

Tęsiami Mantagailiščio dvaro sodybos fragmentų tvarkybos ir pritaikymo darbai. Tyrimai, avariniai bei tvarkybos darbai nuolat vykdomi privačiomis lėšomis. Būklė gerėja. 2022 m. Išleista monografija apie Mantagailiščio dvaro sodybą. Butautų dvaro sodybos fragmentai restauruoti ir nuolat prižiūrimi. Atliekamas einamasis remontas. Būklė nekinta.

Pažymėtina, kad kaip planuota, informacinė ekspozicija apie Biržų – Pasvalio siaurojo geležinkelio ruožą Gulbinėnų, Kraštų stotyse nerengta, tačiau sąlygos regeneruoti siaurojo geležinkelio atkarpą yra.

Nuolat tvarkomos visos žydų kapinės. Ataskaitiniu laikotarpiu tvarkytos senosios Biržų, Nemunėlio Radviliškyje ir Vabalninke bei Biržų žydų - holokausto aukų kapas, žydų genocido vieta ir memorialas Paežerių kaime.

Vykdomas kultūros paveldo objektų ženklavimas, informacinių stendų, rodyklių įrengimo darbai: 2021 m. pastatyta 16 informacinių stendų, kelio krypties ženklų ir lankytinų vietų ženklų; 2022 m. pastatyta 18 informacinių stendų, kelio krypties ženklų ir lankytinų vietų ženklų.

Nuolat sekama medinių kryžių, stogastulpių, koplytstulpių, koplytėlių ir kt. mažosios medinės architektūros objektų būklė. Esant poreikiui, pagal galimybes atliekamas jų remontas.

Nors procedūros dėl Vabalninko miesto istorinio centro registravimo Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre ir jo skelbimo saugomu savivaldybės iniciavimo nebuvo pradėtos, beveik pusę Vabalninko miesto ploto užima atskirų saugomų kultūros paveldo objektų teritorijos. Mieste saugomi Vabalninko kapinynas vad. Milžinkapiai (48 tūkst. kv. m), Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios ansamblis (48 tūkst. kv. m.), Partizanų kapai (6188 tūkst. kv. m.), ir Vabalninko žydų senosios kapinės 11 tūkst. kv. m.).

3.1 lentelė. Kultūros paveldo teritorijų naudojimui ir apsaugai skirtų sprendinių įgyvendinimo priemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis (%)
Įgyvendinta			
Vykdoma	3.1.; 3.2.; 3.3.; 3.4.; 3.5.; 3.7.; 3.8.; 3.9.; 3.10.; 3.12.; 3.13.; 3.13.; 3.14.	13	86
Nepradėta vykdyti	3.6.; 3.11.	2	14
Neįgyvendinta			
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		0/14	0

Teigiamos tendencijos:

- Ataskaitiniu laikotarpiu buvo inventorizuojami ir tiriama rajono kultūros paveldo objektai.
- Inicijuotas nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, kuriems taikoma pradinė apsauga duomenų tikslinimas.
- Organizuojamas objektų, kuriems taikoma pradinė apsauga, ar naujai atrastiems, skelbimas saugomais.
- Pagal galimybes vykdomi būtini kultūros paveldo objektų priežiūros ir avarinės būklės likvidavimo darbai, tvarkomos dvaro sodybos, memorialiniai želdynai, sekama medinių kryžių, stogastulpių, koplytstulpių, koplytėlių ir kt. mažosios medinės architektūros objektų būklė.
- Vykdomas kultūros paveldo objektų ženklavimas, informacinių stendų, rodyklių įrengimo darbai.

Neigiamos tendencijos:

- Liko neregeneruota siaurojo geležinkelio atkarpa.
- Nebuvo pradėtos Vabalninko miesto istorinio centro registravimo Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre ir jo skelbimo saugomu savivaldybės iniciavimo procedūros.
- Neparengtas Biržų istorinė dalies tvarkymo plano planas.
- Lėšų trūkumas.

4. GAMTINĖ APLINKA IR KRAŠTOVAIZDIS

Biržų rajono savivaldybės teritorijos gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui skirtos 3 priemonės. Ataskaitiniu laikotarpiu visos priemonės buvo vykdomos.

Teritorijų planavimo ir kitais dokumentais tikslintos gamtinio karkaso teritorijos bei tvarkymo zonų ribos. Kaip jau minėta, Biržų rajono savivaldybės taryba 2021 m. gruodžio 27 d. sprendimu Nr. T-314 patvirtino Gyvenamosios vietovės, kuriai siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso, bendrąjį planą. 2022 m. įgyvendinant šio plano sprendinius formuoti sklypai, reikalingi atskiriesiems želdynams įveisti. Gamtinio karkaso teritorijose rengti detalieji planai. Šių dokumentų sprendiniais tikslintos gamtinio karkaso teritorijos. Nuolat vykdomas gamtinio karkaso teritorijų natūralizavimas.

Pagal galimybes įrengiami ir tvarkomi želdynai, formuojamas kraštovaizdis. 2022 m. užbaigti Astravo dvaro sodybos parko tvarkymo darbai, kurie buvo vykdomi įgyvendinant 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.4.1-APVA-V-016 priemonę „Saugomų teritorijų ir valstybinės reikšmės parkų tvarkymas, pritaikymas lankymui“. Sutvarkyta apie 15 ha ploto parko teritorijos, atlikti tvarkybos (remonto, restauravimo) darbai: kelio, takų remontas, vejos atnaujinimas, želdinių šalinimas, naujų veisimas, gėlynų atkūrimas, mažosios architektūros elementų restauravimas ir tvarkomieji statybos darbai: ardymo (seno tualetu, inžinerinių statinių), mažosios architektūros elementų (suolų, pavėsinės, tiltelio, prieplaukos) statybos, laistymo sistemos įrengimo, lietaus nuotekų šalinimo tinklų statybos, tvenkinių išvalymo, krantinės remonto, žemės planiravimo, apšvietimo bei lauko vaizdo stebėjimo sistemos įrengimo darbai. Taip pat vykdomas projektas „Biržų miesto viešųjų erdvių buvusioje estrados teritorijoje ir piliavietės teritorijoje su prieigomis modernizavimas, kuriant papildomus ir stiprinant esamus traukos centrus“. Įgyvendintas projektas, kurio metu atlikti tvarkymo darbai Pabiržės parke, siekiant, kad ši erdvė taptų patrauklia poilsiui ir aktyviai veiklai. Sutvarkyta parko teritorija, išvalytas tvenkinys, panaikinti krūmai, menkaverčiai ir seni medžiai, įveista veja. Sutvarkytas Vabalninko parkas ir jos prieigos (įrengti pėsčiųjų ir pėsčiųjų-dviračių takai su apšvietimu, įrengta estrados aikštelė su apšvietimu, įrengta automobilių stovėjimo aikštelė su apšvietimu, mažoji architektūra).

Biržų rajono savivaldybės administracija organizuoja želdynų ir želdinių apsaugos, tvarkymo ir kūrimo valdymą. Želdynai pagal galimybes nuolat tvarkomi ir prižiūrimi. 2021 m. priimti ir išnagrinėti 123 prašymai saugotinių medžių ir krūmų kirtimo ar kitokio pašalinimo atveju, genėjimo darbams atlikti. Išduoti 107 leidimai saugotinių želdinių kirtimo ir genėjimo darbams atlikti. Suorganizuoti viešosios erdvės sutvarkymo prie pastato Biržuose, Vytauto g. 36, darbai: pašalinti seni, grėsmę keliantys medžiai, pasodinti nauji želdiniai, šaligatvyje įmontuotos apsauginės šaknų grotelės. 2022 m. išduoti 90 leidimų saugotinių želdinių kirtimo ir genėjimo darbams atlikti. Vėtros išverstų eglių vietoje pasodinti medeliai prie Savivaldybės administracijos pastato Vytauto g. 59.

Pažymėtina, kad dėl lėšų trūkumo savivaldybei sunku užtikrinti želdynų ir želdinių inventorizavimą ir apskaitą. Neinventorizuotų želdynų teritorijose sudėtinga užtikrinti tinkamus priežiūros, tvarkymo ar atnaujinimo, išsaugojimo darbus bei neturint tikslių duomenų apie želdynų ir želdinių būklę, sunku teikti informaciją apie želdynus visiems suinteresuotiems fiziniams ir juridiniams asmenims.

Ataskaitiniu laikotarpiu atlikta Pabiržės (prie bažnyčios) parko inventorizacija. Duomenys apie šį parką pateikti Buhalterinės apskaitos skyriui, kad parką būtų galima įtraukti į biologinio turto apskaitą.

4.1 lentelė. Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui skirtų sprendinių įgyvendinimo priemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis (%)
Igyvendinta			
Vykdoma	4.1.; 4.2.; 4.3.	3	100
Nepradėta vykdyti			
Neįgyvendinta			
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		0/3	0

Teigiamos tendencijos:

- Teritorijų planavimo ir kitais dokumentais tikslintos gamtinio karkaso teritorijos bei tvarkymo zonų ribos.
- Gamtinio karkaso teritorijose rengti detalieji planai. Šių dokumentų sprendiniais tikslintos gamtinio karkaso teritorijos. Nuolat vykdomas gamtinio karkaso teritorijų natūralizavimas.
- Pagal galimybes įrengiami ir tvarkomi želdynai, formuojamas kraštovaizdis.

Neigiamos tendencijos:

- Trūksta lėšų želdynų ir želdinių inventorizavimui ir apskaitai.

5. SOCIALINIAI, EKONOMINIAI ASPEKTAI

Biržų rajono savivaldybės teritorijos socialiniams, ekonominiams aspektams atliepti skirta 1 priemonė, kuri yra nuolatos vykdoma.

Viešųjų paslaugų prieinamumo ir pasiekiamumo didinimas gerina gyvenimo kokybę Biržų rajone – atitinkamai formuoja patrauklesnes gyvenimo sąlygas. Įgyvendinant Bendrojo plano sprendinius suplanuota tikslinti ir pagal poreikį keisti viešųjų paslaugų teikimą, jų prieinamumą ir galimybę jas pasiekti savivaldybės rajono gyventojams.

Savivaldybės valdomoms įmonėms pateikti lūkesčių raštai, kuriais siekiama teisės aktų reikalavimus atitinkančių viešųjų paslaugų teikimo užtikrinimo, taip pat nenuostolingos įmonių veiklos.

Įgyvendintas 2014-2020 m. Interreg V-A Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programos projektas “Viešosios tvarkos užtikrinimo paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas Latvijos ir Lietuvos pasienio teritorijoje” (Safe Borderlands) (LLI-302) šešios Latvijos ir Lietuvos pasienio savivaldybės (Aknystės, Tėrvetės, Vecumnieku, Biržų, Joniškio ir Rokiškio) pasirašė tris dvišales bendradarbiavimo sutartis, numatančias glaudesnę savivaldybių bendradarbiavimą užtikrinant efektyvų ir kokybišką viešosios tvarkos paslaugų teikimą pasienio regionuose.

Viešojo įstaiga Biržų rajono savivaldybės poliklinika įgyvendino Europos regioninės plėtros fondo ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis iš dalies finansuojamą projektą NR. 08.1.3-CPVA-R-609-51-0007

„Pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas VšĮ Biržų rajono savivaldybės poliklinikoje“. Siekiama pagerinti VšĮ Biržų rajono savivaldybės poliklinikoje teikiamų paslaugų kokybę ir prieinamumą Biržų rajono gyventojams. Projekto pabaiga: 2021-01-31

Vykdytas projektas „Vandens tiekimo ir nuotekų tinklų plėtra biržų miesto aglomeracijoje (I etapas)“ įgyvendinus projektą siekiama padidinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir sistemos efektyvumą Biržų miesto aglomeracijoje. UAB „Biržų vandenys“ tęsė vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros ir rekonstrukcijos Biržų rajone projektą, kurio partnere yra Savivaldybės administracija. Projekto metu Vabalninko m., S. Nėries, Bartkūnų, Kalno, Pergalės, Paryžiaus, Beržų ir Parko gatvėse įrengti vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo tinklai. Projekte sutaupytomis ir papildomomis ES bei Savivaldybės lėšomis planuojama įrengti vandens tiekimo tinklus Biržų m., Kilučių g., bei vandens kokybės gerinimo įrenginius Germaniškio ir Obelaukių kaimuose.

UAB Biržų autobusų parkas, siekdamas gerinti paslaugų kokybę, ataskaitiniu laikotarpiu įsigijo 3 naujus tarp miestinius autobusus. Taip pat įsigijo naują elektrinį miesto autobusą, kuriam finansavimą gavo iš Klimato kaitos programos. Siekiant gerinti keleivių vežimo vietiniais maršrutais prieinamumą, 2022 m. buvo organizuoti nauji maršrutai Biržai–Nemunėlio Radviliškis ir Biržai–Germaniškis. Siekiama paskatinti Biržų miesto gyventojus ir svečius prisidėti prie švaresnės aplinkos išsaugojimo ir atsisakyti keliauti automobiliu, o labiau naudotis viešuoju transportu.

Pagal galimybes atnaujinama ir plečiama Biržų miesto inžinerinė infrastruktūra, svarbi miestui, vykdoma komercinių teritorijų realizacija. Įgyvendinamas projektas „Naujo sklypo Biržų m., Plento g. 2C, įrengimas, sukuriant palankią infrastruktūrą privačioms investicijoms“.

Vykdomi viešųjų erdvių Biržų m. ir rajone sutvarkymo darbai: baigti J. Janonio aikštės su besiribojančiomis Vytauto ir J. Basanavičiaus gatvėmis ir prieigomis prie Kultūros centro pastato sutvarkymo darbai, piliavietės teritorijos (Radvilos g., Birutės g., paplūdimio teritorija, teritorija prie sporto mokyklos) sutvarkymo darbai, buvusioje estrados teritorijoje atlikta 60 proc. darbų; baigti bendruomeninių vaikų globos namų Biržuose, V. Kudirkos g., statybos darbai; baigtas Biržų lopšelio-darželio „Ažuoliukas“ infrastruktūros atnaujinimas; įgyvendinamas Savivaldybės socialinio būsto plėtros projektas; likviduota 30 (iš jų 19 – 2022 m.) kraštovaizdį darkančių bešeimininkių pastatų; tęstas cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų Einorių ir Svirgeliškių kaimuose išvalymas; vykdytas Biržų miesto gatvių apšvietimo modernizavimo projektas; parengta techninė dokumentacija, reikalinga vandens transporto priemonių nuleidimo vietų Biržų m. prie Širvėnos ir Kilučių ežerų įrengimui. gautas ES fondų finansavimas Kirkilų apžvalgos bokšto prieigų sutvarkymo ir pritaikymo gyventojų poreikiams projektui; Savivaldybės lėšomis prisidėta prie Rinkuškių kaimo bendruomenės laisvalaikio infrastruktūros atnaujinimo ir viešųjų erdvių sutvarkymo projekto finansavimo.

5.1 lentelė. Socialiniams, ekonominiams aspektams skirtų sprendinių įgyvendinimo priemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis
Įgyvendinta			
Vykdoma	5.1.	1	100
Nepradėta vykdyti			
Neįgyvendinta			
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		0/1	0

Teigiamos tendencijos:

- Siekiant gerinti gyvenimo kokybę Biržų rajone didinamas viešųjų paslaugų prieinamumas ir pasiekiamumas.
- Įgyvendintas tarptautinis projektas, siekiant viešosios tvarkos užtikrinimo paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas Latvijos ir Lietuvos pasienio teritorijoje.
- Vykdytas pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas VšĮ Biržų rajono savivaldybės poliklinikoje.
- Vykdyta vandens tiekimo ir nuotekų tinklų plėtra biržų miesto aglomeracijoje, tęsiamas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros ir rekonstrukcijos Biržų rajone projektas. Įgyvendinus šiuos projektus bus padidintas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas ir sistemos efektyvumas.
- UAB Biržų autobusų parkas gerina keleivių vežimo vietiniais maršrutais prieinamumą, organizuoja naujus maršrutus ir skatina Biržų miesto gyventojus ir svečius prisidėti prie švaresnės aplinkos išsaugojimo ir atsisakyti keliauti automobiliu, o labiau naudotis viešuoju transportu.
- Pagal galimybes atnaujinama ir plečiama Biržų miesto inžinerinė infrastruktūra, svarbi miestui, vykdoma komercinių teritorijų realizacija.
- Vykdomi viešųjų erdvių Biržų m. ir rajone sutvarkymo darbai.

Neigiamos tendencijos:

- Lėšų trūkumas.

6. REKREACINIS POTENCIALAS

Biržų rajono savivaldybės teritorijos rekreaciniam potencialui skirtos 5 priemonės. Ataskaitiniu laikotarpiu visos priemonės buvo vykdomos.

Įgyvendinant bendrojo plano sprendinius, planuota plėtoti, modernizuoti esamus turistinius maršrutus ir kurti naujus Biržų rajono teritorijoje. Nuo 2022 m. organizuojamas maršrutas „Jono ir Adolfo Mekų keliais“ po svarbiausias brolių Mekų gyvenimo vietas, esančias Biržų krašte. Piligriminio – kultūrinio kelio „Camino Lituano“, einančio per Lietuvą bei sudarančio Europos Šv. Jokūbo kelių tinklą, dalis yra ir Biržų rajone. TIC darbuotojai sutiksino maršrutą ir pažymėjo šio kelio atkarpą Germaniškis – Sodeliškiai– Biržai – Pabiržė – Pajiešmeniai. Tobulinami ir įrengiami dviračių takai Biržų mieste. Siekiama juos sujungti į vientisą tinklą. Parovėjos seniūnijoje, takas įrengta poilsio vietė ir pažintinis Užušilių miške, 75 kv., 3 skl. Poilsio vietė pritaikyta neįgaliųjų poilsiui, čia vyksta pamokos jauniems miško bičiuliams. Pažintinis takas sudaro galimybę susipažinti su miško augalais, gilinti žinias apie gamtą.

Kaip jau minėta anksčiau, vystoma rekreacinių teritorijų infrastruktūra. Rengtas projektas „Viešųjų erdvių Biržų m., regioninio parko teritorijoje, modernizavimas ir pritaikymas bendruomenės veiklai, laisvalaikio užimtumui ir poilsiui“, aikščių rekonstravimo projektai, skverų pertvarkymo projektai, estrados teritorijos ir piliavietės teritorijos modernizavimo, atnaujintos Biržų kaimo gyvenamosios vietovės: įrengta viešoji erdvė Širvėnos ežero pakrantėje, pėsčiųjų ir dviračių takai palei Širvėnos ežerą ir P. Kalpoko gatvėje, vykdyti kt. projektai. Gautas ES fondų finansavimas Kirkilų apžvalgos bokšto prieigų sutvarkymo ir pritaikymo gyventojų poreikiams projektui. Savivaldybės lėšomis prisidėta prie Rinkuškių kaimo bendruomenės laisvalaikio infrastruktūros atnaujinimo ir viešųjų erdvių sutvarkymo projekto finansavimo. Projektų metu atnaujinti ir įrengti nauji rekreacinės infrastruktūros elementai: mažosios

architektūros elementai, pėsčiųjų ir dviračių takai, dviračių pastatymo stovai, persirengimo kabinos, lieptai, reikalinga vandens transporto priemonių nuleidimo vietos ir kt.

Gerinant aviacijos plėtros sąlygas koreguotos Biržų miesto administracinės ribos. 2017-12-31 Parengtas Biržų miesto ribų keitimo planas. Į miesto ribas nepatenka Biržų aerodromo teritorija. Pagal LR civilinių aerodromų bei karinių aerodromų, naudojamų civilinių orlaivių skrydžiams, sąrašą Biržų r. sav. veikia Biržų aerodromas, veiklą jame vykdo Biržų aeroklubas. Šio aerodromo tinkamumo naudoti pažymėjimas galioja iki 2025-06-19. Biržų aeroklubas vykdo aktyvią sportinę veiklą. Organizuojami ne tik įvairūs renginiai, bet ir jų sportininkai dalyvauja Lietuvos čempionatuose bei tarptautinėse varžybose. Tačiau susiduriama su sunkumais dėl kylančių žemės nuomos mokesčių, todėl ieškoma išeičių dėl galimybės sudaryti valstybinės žemės panaudos sutartį. LRBP 2030 nustatyta plėtoti veikiantį Biržų civilinį aerodromą siekiant jį panaudoti tarptautinio ir vietinio susisiekiimo, sporto ir pramoginiams tikslams.

Užtikrinama informacijos apie lankytinus objektus rajone sklaida. Biržų turizmo ir verslo informacinis centro (toliau - TIC) teikia turizmo informaciją bei skatina vietinio ir atvykstamojo turizmo plėtrą. Nuolat skiriamas dėmesys internetinei erdvei, aktyviai naudojant internetines svetaines www.visitbirzai.lt, www.birzai.lt, kitus nuotraukų ir kitokio vaizdo turinio dalinimosi socialinius tinklus. Publikuoti apibendrinantys straipsniai laikraščiuose „Šiaurės rytai“, „Biržiečių žodis“. TIC kartu su Biržų r. sav. administracija organizavo žurnalistų iš įvairių žiniasklaidos portalų turą. Pradėta bendradarbiauti su svetainės www.gidupaslaugos.lt kūrėjais. Nufilmuotas informacinis klipas, supažindinta su kelionės maršrutu po Biržų kraštą. Asociacijai „Biržų turizmo klasteris“ skirtos lėšos dalyvavimo tarptautinėje turizmo ir aktyvaus laisvalaikio parodoje „Adventur“ 2023 m.

Lankytinai objektai ženklinami, įrengiamos nuorodos, informaciniai stendai. Ataskaitiniu laikotarpiu Nemunėlio Radviliškio sen. įrengta nuoroda į Tabokinės atodangą, atnaujintos Kosmonautų alėjos, Velniapilio olos, Šiauriausio Lietuvos taško, Nemunėlio Radviliškio kapinių nuorodos. Pačeriaukštės sen. prie veikiančių kapinių atnaujinti informaciniai stendai. Vabalninko sen. rūpinosi atminimo ženklais.

TIC duomenimis, ataskaitiniu stebėta beveik tokios pačios turizmo tendencijos kaip ir 2020 ir 2019 metais. Lankomiausi objektai nekito: Kirkilų apžvalgos bokštas, smegduobės, alaus daryklos, ilgasis pėsčiųjų tiltas, Biržų pilis, Astravo dvaras.

Parengtas Savivaldybės tarybos sprendimo Nr. T-75, pakeistas Biržų turizmo informacijos centro pavadinimas ir patvirtintas naujas – Biržų turizmo ir verslo informacijos centras. 2022 m. Biržų turizmo informacijos centro direktorius 2022-03-08 įsakymu patvirtino Biržų turizmo informacijos centro 2022 m. veiklos planą. Centro misija – teikti turizmo informaciją turistams ir miesto svečiams, populiarinti Biržus, kaip jaukų, įdomų turistams kraštą.

Vykdomi darbai siekiant įsteigti Likėnų kurortinę teritoriją. Biržų rajono savivaldybės taryba 2021-12-27 sprendimu Nr. T-314 patvirtintas Gyvenamosios vietovės, kuriai siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso, bendrasis planas. Bendrojo plano baigiamojo etapo metu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1086 patvirtinta nauja Reikalavimų kurorto ir kurortinės teritorijos statusui suteikti tvarkos aprašo redakcija. Siekiant įgyvendinti bendrojo plano sprendinius bei siekiant kurortinės teritorijos statuso kai kurie minimo teisės akto pakeitimai gali turėti neigiamos įtakos laiko atžvilgiu: teritorijoje turi būti ne mažiau kaip trys viešojo maitinimo įstaigos. Ne mažiau kaip 60 procentų visų viešojo maitinimo įstaigų turi būti sudaryta galimybė gauti tausojančiais gamtiniais būdais pagamintus patiekalus ir patiekalus iš augalinės kilmės maisto produktų; teritorijoje turi būti

poilsiavietės, iš kurių bent trys turi būti pritaikytos žmonėms, turintiems negalią. Šiuos reikalavimus būtų nesudėtinga įgyvendinti, jei ne planuojamos teritorijos plotas – tik 123 ha. Biržų rajono savivaldybės administracijos direktorius 2022-08-16 įsakymu Nr. A-731 patvirtino Gyvenamosios vietovės, kuriai siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso, bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programą. Pagal Programos sprendinių įgyvendinimo priemonių planą formuojama 11 žemės sklypų reikalingų želdynams įveisti.

6.1 lentelė. Rekreaciniam potencialui skirtų sprendinių įgyvendinimo priemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis
Įgyvendinta	-	-	-
Vykdoma	6.1.; 6.2.; 6.3.; 6.4.; 6.5.	5	100
Nepradėta vykdyti	-	-	-
Neįgyvendinta	-	-	-
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		0/5	0

Teigiamos tendencijos:

- Įgyvendinant bendrojo plano sprendinius, Biržų rajono teritorijoje pagal galimybes plėtojami, modernizuojami esami turistiniai maršrutai ir kuriami nauji.
- Pagal galimybes vystoma rekreacinių teritorijų infrastruktūra, tobulinami ir įrengiami pėsčiųjų ir dviračių takai.
- Užtikrinama informacijos apie lankytinus objektus rajone sklaida.
- Lankytinai objektai ženklinami, įrengiamos nuorodos, informaciniai stendai.
- Ataskaitiniu laikotarpiu turizmo tendencijos išliko tokios pačios kaip ir 2020 ir 2019 metais.
- Aktyviai vykdomi darbai siekiant įsteigti Likėnų kurortinę teritoriją. Drabai vykdomi pagal patvirtintą Gyvenamosios vietovės, kuriai siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso, bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programos sprendinių įgyvendinimo priemonių planą.

Neigiamos tendencijos:

- Ribotos finansinės galimybės.
- Biržų rajono savivaldybėje dviračių takų tinklas nėra išplėtotas, esami dviračių takai labiau įrengti rekreacinėmis reikmėmis, trūksta jų junglumo, o seniau įrengtų dviračių ir pėsčiųjų takų būklė prastėja.
- Gerinant aviacijos plėtros sąlygas vystytojams kyla sunkumų dėl kylančių žemės nuomos mokesčių.

7. SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA

Biržų rajono savivaldybės teritorijos susisiekimo infrastruktūrai skirtos 8 priemonės: 1 priemonė įgyvendinta, 9 priemonės buvo vykdomos, 1 priemonė nepradėta vykdyti.

Pagal galimybes gerinamos kokybinės susisiekimo sąlygos valstybinės reikšmės keliuose. Darbai suplanuoti ir vykdomi pagal Lietuvos automobilių kelių direkcijos Planuojamų asfaltuojami pagal žvyrkelių sąrašą (2018-2024 m.). Biržų savivaldybės tarybos 2022-01-28 sprendimu Nr. T-9 patvirtintas Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų naudojimo tvarkos aprašas. Šiuo metu vykdomas Kelio Nr. 1314 Biržai–Anglininkai–Papilys ruožo nuo 2,461 iki 3,68 km kapitalinio remonto techninio darbo projekto parengimas ir Kelio Nr. 1311 Biržai–Užušiliai–Latveliai ruožo nuo 7,863 iki 12,688 km

kapitalinio remonto projekto vykdymo priežiūra. Drabai vykdomi Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšomis.

Prie darbų vykdymo savivaldybė pagal galimybes prisideda ir savo biudžeto lėšomis.

Vykdyti šie susisiekimo komunikacijų (gatvių) darbai:

- Biržų m. Birutės g. rekonstravimo darbai.
- Biržų r. sav. Širvėnos sen. Biržų k. Liepų g. kapitalinio remonto darbai.
- Biržų m. Skratiškių g. kapitalinio remonto darbai.
- Biržų r. sav. Pabiržės sen. Kirdonių k. Žalgirio g. kapitalinio remonto darbai.
- Biržų r. sav. Papilio sen. Skrebiškių k. Senoji g. kapitalinio remonto darbai.
- Atlikta didžioji dalis Tiltu per Agluonos upę, Kęstučio g. Biržuose, rekonstravimo darbų.
- Remontuotos savivaldybės seniūnijų gatvės su asfalto dangą, Biržų m. gatvės su asfalto dangą, seniūnijų keliai ir gatvės su žvyro dangą, Biržų m. gatvės su žvyro dangą.
- Vyko kelių (gatvių) kadastrinių matavimų bylų rengimo darbai.
- Nuolat atnaujinami duomenys GIS (Geografinė informacinė sistema) sistemoje, vykdoma kadastrinių matavimų atlikimo planavimo, atlikimo apskaita.
- Vykdyti Reformatų gatvės atkarpos – privažiavimo prie Biržų evangelikų reformatų parapijai priklausančių sklypų adresų Reformatų g. 2 Biržų mieste kapitalinio remonto darbai. Gatvės atkarpos ilgis – 37 m.

Savivaldybės teritorijoje eismo saugumui užtikrinti įgyvendinamos saugaus eismo priemonės (atnaujinami ir statomi naujai kelio ženklai ir gatvių pavadinimų lentelės). Periodiškai atnaujinamas gatvių horizontalus ženklavimas.

Pagal poreikį, priklausantį nuo urbanizacijos procesų, avaringumo aplinkybių vykdomas vietinės reikšmės žvyro, grunto dangos kelių asfaltavimas, kelių remontas ir kt. Drabai vykdomi pagal Biržų r. sav. kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšomis finansuojamų savivaldybės ar viešųjų įstaigų, kurių dalininkė yra savivaldybė, savivaldybės įmonių valdomų vietinės reikšmės kelių objektų sąrašą, kuris periodiškai atnaujinamas. Vietinės reikšmės kelių objektų prioritetingą eilę, patvirtinta 2022-02-18 sprendimu Nr. T-55. Eilėje - sąrašas objektų, kurių darbus numatoma atlikti 2022-2024 m. Vykdyti projekto „Teritorijos Biržuose, greta Reformatų ir J. Bielinio gatvių, sutvarkymo projektas“ rangos darbai. Vyko projekto „Šaligatvių valstybinės reikšmės krašto kelyje Biržai–Pandėlys–Rokiškis ir valstybinės reikšmės rajoniniame kelyje Biržai–Geidžiūnai–Vabalninkas bei Respublikos-Vytauto gatvių sankryžos remontas“ rengimo darbai ir kt.

Siekama panaudoti architektūrinę ir kraštovaizdžio vertę turinčią susisiekimo infrastruktūrą turizmo reikmėms. Nors ir stringa Biržų rajone esančio siaurojo geležinkelio komplekso, turinčio architektūrinę ir kraštovaizdinę vertę panaudojimas pažintiniam turizmui, tačiau sąlygos regeneruoti siaurojo geležinkelio atkarpą yra. Ataskaitiniu laikotarpiu įgyvendintas projektas „Aplink Biržus su garvežiu su siaurumu“. Renginio metu pristatytas naujas interaktyvus maršrutas.

Pagal galimybes plečiama kelių transporto aptarnavimo infrastruktūra. Modernizuota degalinė, vykdoma elektromobilių viešųjų įkrovos punktų plėtra. Biržuose šalia kelio Nr. 123, Kilučių g. 93, Biržuose įrengta degalinė išnaudojant esamą inžinerinę infrastruktūrą ir pertvarkius buvusios „Alaušos“ degalinės vietą. Visuotinai siekiant sumažinti naftos produktų naudojimą transporto sektoriuje ir švelninti transporto neigiamą poveikį aplinkai, aktualiu klausimu tapo viešai prieinamų elektromobilių įkrovimo prieigų tinklo plėtojimas. Biržų rajono savivaldybės taryba 2021-12-27 sprendimu Nr. T-311 patvirtinto Biržų rajono

savivaldybės teritorijoje iki 2030 metų numatomų įrengti viešųjų ir pusiau viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų planą. Savivaldybės tarybos 2022-11-25 sprendimu Nr. T-272 planas buvo pakeistas, t. y. papildytas penkiomis naujomis elektromobilių įkrovų prieigų vietomis.

Energetikos ministerijai su Transporto kompetencijų agentūra perdavus Biržų savivaldybei elektromobilių įkrovimo stotelę neatlygintinai naudoti. Elektromobilių įkrovų prieiga iš savivaldybės biudžeto įrengta Biržuose, Nepriklausomybės aikštėje. Daugiau elektromobilių įkrovimo stotelių planuojama įrengti tvarkant viešąsias erdves.

Būtinų keleivio kelių transporto paslaugų teikimą visuomenei rajone užtikrina UAB „Biržų autobusų parkas“. 2021 m. bendrovė aptarnavo 5 tolimojo susisiekimo maršrutus: į Šiaulius, Vilnių, Kauną (3 maršrutai); 28 priemiesčio ir 2 miesto maršrutus. Šiai dienai bendrovė valdo 21 autobusą (7 tarp miestinius ir 14 priemiestinius). Autobusų vidutinis amžius – 15,6 metų. Pervežta 155,7 tūkst. keleivių ir nuvažiavo 996,6 tūkst. km. Liginant 2020 ir ataskaitinio laikotarpio duomenis: rida tolimaisiais maršrutais padidėjo 30,3 tūkst. km, 9,2 tūkst. km vietiniais (priemiesčio), 1 tūkst. km vietiniais (miesto), užsakomaisiais – 6 tūkst. km. Pervežta vidutiniškai 97 mokiniais mažiau. Pervežtų keleivių sk. didėjo: tolimuosiuose maršrutuose padidėjo 19,1, priemiesčio 1,2, miesto 2,5, užsakomuosiuose 1 tūkst. vnt. Tačiau vietinis susisiekimas vis dėlto išlieka socialine paslauga. Savivaldybė kompensuoja bendrovės nuostolius, patirtus vietinio susisiekimo maršrutuose. Kompensacijos sumos auga. Nepaisant kylančių sunkumų, kad UAB Biržų autobusų parkas siekia gerinti teikiamas paslaugas. Ataskaitiniu laikotarpiu įsigyti 3 nauji tarp miestiniai autobusai, elektrinis miesto autobusas. 2022 m. buvo organizuoti nauji maršrutai Biržai–Nemunėlio Radviliškis ir Biržai–Germaniškis. Siekiama paskatinti Biržų miesto gyventojus ir svečius prisidėti prie švaresnės aplinkos išsaugojimo ir atsisakyti keliauti automobiliu, o labiau naudotis viešuoju transportu.

Dedamos pastangos bemotorio transporto infrastruktūros vystymui, eismo saugumui užtikrinti. Oficialiosios statistikos portalo duomenimis dviračių takų ilgis Biržų r. sav. 2021 m. siekė 8,3 km. Kaip jau ir minėta anksčiau, savivaldybė vysto dviračių ir pėsčiųjų takų tinklą įgyvendindama skirtingus projektus. Tačiau rengiant Biržų rajono savivaldybės plėtros 2021–2030 m. strateginį planą ir siekiant išsiaiškinti gyventojų pasitenkinimą gyvenimo kokybe, atliktas Savivaldybės gyventojų nuomonės tyrimas atskleidė, kad gyventojai labiausiai nepatenkinti susisiekimo infrastruktūra (keliais, pėsčiųjų-dviračių takais).

Pagal galimybes vykdomos eismo saugos užtikrinimo priemonės. Biržų r. sav. mažėja kelių eismo įvykiuose sužeistųjų ir žuvusiųjų skaičius: 2021 m. sužeista 18, t. y. 41 proc. mažiau negu 2020 m., žuvo 1 asmuo, arba 80 proc. mažiau, negu 2020 m. Per 2021 m. įvyko 18 kelių eismo įvykių, kuriuose nukentėjo žmonės, t. y. 28 proc. mažiau, negu per 2020 m.

Nepradėta vykdyti darbų, skirti Biržų aplinkkelio statybai. Aplinkkelio tiesimas yra kompleksinis, didelių investicijų reikalaujantis projektas. Projektas savo apimtį sudaro dideles žemės paėmimo valstybės poreikiams išlaidas. Tikėtina, kad priemonė, skirta aplinkkelio įgyvendinimui liks neįvykdyta bent iki 2035 m.

Lietuvos automobilių kelių direkcija 2019 m. išanalizavo situaciją (aplinkkelio Plento, Tylos gatvių galimoje trasoje) ir pateikė išvadą, kad esamų gatvių parametrai aplinkkeliui nebūtų tinkami. Prireiktų projektuoti žiedines sankryžas ir tiltus, rekonstruoti Kilučių ežero užtvanką, išpirkti žemės sklypus ir griauti pastatus. Deja, finansinės Kelių priežiūros ir plėtros programos galimybės yra ribotos, todėl aplinkkelio projekto įgyvendinimas anksčiau, nei numatyta Susisiekimo ministerijos patvirtintose 2035

strateginėse gairėse, būtų galimas tik bendradarbiaujant – jeigu savivaldybė prisidėtų prie aplinkkelio tiesimo finansavimo.

7.1 lentelė. Susisiekimo infrastruktūrai skirtų sprendinių įgyvendinimo priemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis
Igyvendinta			
Vykdoma	7.2.; 7.3.; 7.4.; 7.5.; 7.6.; 7.7.; 7.8.	7	88
Nepradėta vykdyti	7.1.	1	12
Neįgyvendinta			
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		0/8	0

Teigiamos tendencijos:

- Pagal galimybes gerinamos kokybinės susisiekimo sąlygos valstybinės reikšmės keliuose.
- Biržų savivaldybės tarybos 2022-01-28 sprendimu Nr. T-9 patvirtintas Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų naudojimo tvarkos aprašas.
- Pagal poreikį, priklausantį nuo urbanizacijos procesų, avaringumo aplinkybių ir finansines galimybes vykdomas vietinės reikšmės žvyro, grunto dangos kelių asfaltavimas, kelių remontas ir kt.
- Savivaldybės teritorijoje eismo saugumui užtikrinti įgyvendinamos saugaus eismo priemonės (atnaujinami ir statomi naujai kelio ženklai ir gatvių pavadinimų lentelės).
- Plečiama kelių transporto aptarnavimo infrastruktūra. Biržų rajono savivaldybės taryba 2021-12-27 sprendimu Nr. T-311 patvirtinto Biržų rajono savivaldybės teritorijoje iki 2030 metų numatomų įrengti viešųjų ir pusiau viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų planą. Pagal galimybes įrengiamos elektromobilių įkrovų prieigos. Panaudojant esamą inžinerinę infrastruktūrą, modernizuota degalinė.
- Didėja tolimuosiuose, priemiesčio ir miesto maršrutuose pervežamų keleivių skaičius.
- Efektyvios vykdomos eismo saugos užtikrinimo priemonės - Biržų r. sav. mažėja kelių eismo įvykiuose sužeistųjų ir žuvusiųjų skaičius.

Neigiamos tendencijos:

- Nepradėta vykdyti darbai, skirti Biržų aplinkkelio statybai.
- Biržų rajone esančio siaurojo geležinkelio kompleksas, turintis architektūrinę ir kraštovaizdinę vertę neišnaudojamas pažintiniam turizmui.
- Vietinis susisiekimas išlieka socialine paslauga.
- Trūksta lėšų susisiekimo infrastruktūros (kelių, pėsčiųjų-dviračių takų) tvarkymui.

8. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO SPRENDINIAI

Biržų rajono savivaldybės teritorijos inžinerinės infrastruktūros vystymui skirta 11 priemonių: 1 priemonė įgyvendinta, 8 priemonės buvo vykdomos, 1 priemonė nepradėta vykdyti.

Kaip ir planuota, rajone vyksta geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra ir rekonstrukcija, kurią vykdo UAB „Biržų vandenys“. Biržų rajono savivaldybės taryba 2021 rugpjūčio 26 d. sprendimu Nr. T-211 patvirtino Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimą. Specialiojo plano sprendiniai numato vandentvarkos

infrastruktūros vystymo prioritetus kryptis bei tam tikslui reikalingų lėšų poreikį iki 2031 m. Iki 2023 m. siekiama įgyvendinti I-ojo etapo sprendinius, kurie apima didžiąją dalį Biržų aglomeracijos bei dalies kaimų, priskirtų viešojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijoms, vandens gerinimo įrenginių statybą. Nuo to kaip seksis įgyvendinti specialiojo plano sprendinius priklausys, kiek bus galima skirti lėšų šios rūšies infrastruktūros plėtrai kaimiškose vietovėse po 2023 metų. Savivaldybė, įvertinusi šio teritorijų planavimo dokumento sprendinius bei numatytus jų įgyvendinimui terminus 2022 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. A-3 patvirtino Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo sprendinių įgyvendinimo programą, kurios pagrindu kiekvienais metais teikiama plano įgyvendinimo ataskaita už praeitus metus. Programa ir specialaus plano sprendiniai vykdomi, parduodamo vandens kiekis, jį lyginant su 2020 m., ataskaitiniu laikotarpiu išaugo. Vien 2021 m. padidėjo 10,8 tūkst. m³ ir siekė 323,8 tūkst. m³. Nors gyventojų skaičius mažėja, vartotojų skaičius didėja kasmet. Vartotojai jungiasi prie centralizuotų vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų. 2021 m. buvo 119 daugiau gyventojų (vartotojų), negu 2020 m. ir siekė 6609 gyv.. Taip pat 20 vnt. išaugo įmonių (abonentų) skaičius.

Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022-12-05 įsakymu Nr. A-1125 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo koregavimo“ nuspręsta pradėti Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo koregavimo procedūras. Siekiama patikslinti sprendinius, susijusius su vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų apsaugos zonų nustatymu.

Vykdytas gyvenviečių vandentiekio ir nuotekų tinklų perdavimas UAB „Biržų vandenys“. Sudarytas reikalingų perduoti rajono vandentiekio ir nuotekų tinklų sąrašas pagal numatytus prioritetus. Vykdyti Biržų r. vandentiekio ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros inventorizavimo ir įteisinimo darbai: suinventorizuoti Ančiškių ir Šukionių k. nuotekų šalinimo tinklai, inventorizuoti Kratiškių, Nemunėlio, Radviliškio, Germaniško, Ramongalių, Mieliūnų, Papilio, Kutčgalio, Kupreliškio ir Kvietkų k. vandentiekio ir nuotekų tinklai.

Ataskaitiniu laikotarpiu UAB „Biržų vandenys“ geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą vykdė Biržų ir Vabalninko miestuose ir 21 miestelyje bei kaimuose. Vabalninko mieste nutiesta 2,556 km ir nuotekų tinklų 3,386 km tinklų. statybai. 2022 m. pasirašyta nauja sutartis ir Vabalninko nuotekų valymo įrenginių rangos darbai atnaujinti. Baigti vandentiekio ir nuotekų tinklų tiesimo darbai Liepų, Tujų, Eglių, Alyvų, Saločių g. Biržų k., Biržų r. sav. Vykdomi vandens tiekimo ir nuotekų tinklų rekonstrukcijos darbai Biržų mieste. Detaliau su Biržų mieste vykdytais darbais galima susipažinti Biržų miesto teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitos už 2021-2022 m. 3.7 poskyryje „Inžinerinė infrastruktūra“. Projektas „Biržų rajono Klausučių kaimo geriamojo vandens tiekimo sistemų, įskaitant vandens kokybės gerinimą, nauja statyba“. Įgyvendinant projektą įrengta vandentiekio sistema, gręžinys, nugeležinimo sistema, kas užtikrins kokybiško geriamojo vandens centralizuotą tiekimą visiems Klausučių kaimo gyventojams. Vykdyti Inžinerinių tinklų (vandentiekio ir buitinių nuotekų šalinimo) Latvygalos g., Malūno g., Kluono g., Ramiojoje g., J. Biliūno g., Atgimimo g., Jaunimo g., Biržuose, statybos techninio darbo projekto rengimo darbai.

Geriamasis vanduo rajone tiekiamas iš 22 vandenviečių. Vartotojams tiekiamo geriamojo vandens kokybė palyginti su ankstesniais metais išliko stabili. Vandens kokybę užtikrina Biržų miesto, Vabalninko, Kratiškių vandenvietėse eksploatuojami geležies šalinimo iš vandens įrenginiai. Biržų miesto nuotekų valykloje eksploatuojama nuotekų dumblo kompostavimo aikštelė. Rajono nuotekų valyklose susidaręs perteklinis dumblas taip pat vežamas į šią nuotekų valyklą ir čia yra tvarkomas.

UAB „Biržų vandenys“ rajone eksploatuota per 111 km nuotekų tinklą, kuriais nuotekos nuvedamos į nuotekų valyklą. Ataskaitiniu laikotarpiu eksploatuotos 52 nuotekų siurblynės ir 19 nuotekų valymo įrenginių. Buitinių nuotekų realizavimo apimtys didėja. Per 2021 m. bendrovė realizavo 14 tūkst. m³ daugiau buitinių nuotekų ir siekė 389,9 tūkst. m³. Buitinių nuotekų kiekio realizavimas labiausiai augo vartotojams. Išleidžiamos išvalytos nuotekos atitinka aplinkosauginius reikalavimus.

Pagal galimybes modernizuojama atliekų tvarkymo sistema, gerinami ekologiniai rodikliai. 2021 m. rajone surinkta 6012,326 t komunalinių atliekų, iš jų sąvartyne pašalinta 1083,860 t. Atsižvelgiant į tai, iš surinkto atliekų kiekio sąvartyne pašalinta 18 proc. atliekų. Surinktų atliekų kiekis didėja, o pašalintų sąvartyne atliekų skaičius mažėja. 2022 m. surinkta 240,884 t. daugiau atliekų. Sąvartyne pašalinta 198,197 t. mažiau. 2022 m. iš viso surinkto atliekų kiekio sąvartyne pašalinta 14 proc. atliekų. Taigi įgyvendinamas siekis mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį, ekologiniai rodikliai gerėja. Gautas finansavimas projekto „Panevėžio regiono komunalinių atliekų infrastruktūros plėtra“, įgyvendinimui. Projekto lėšomis įrengtos svarstyklės Biržų didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje, pradėtos daiktų mainų punkto „Keisk'is“ įrengimo paslaugų viešojo pirkimo procedūros.

Skatinamas pirminio rūšiavimo programų steigimą ir diegimas. Savivaldybės gyventojai aprūpinami atliekų rūšiavimo konteneriais. Gautas finansavimas ir įvykdytas viešasis pirkimas tekstilės atliekų kontenerių papildomam kiekiui įsigyti, biologinių (maisto ir žaliųjų) atliekų surinkimo priemonėms įsigyti. 2023 m. Biržų miesto ir Vabalninko gyventojų namų ūkiams planuojama išdalinti per 2100 vnt. 120 litrų talpos kontenerių ir 5300 vnt. 7 litrų talpos atliekų surinkimo kibirėlių, atliekų surinkimo aikštelėse papildomai pastatyti 37 vnt. kolektyvinių biologinių atliekų surinkimo kontenerių. Biržų mieste, šalia sodų bendrijos įrengtos 4 atliekų surinkimo aikštelės. Atliekų tvarkymas ir rūšiavimas gerėja.

Panaudojus Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšas, seniūnijų viešosiose erdvėse surinkta ir sutvarkyta 5,90 t bešeimininkių atliekų ir 16,96 t bešeimininkių padangų. Apvažiavimo būdu (du kartus per metus) iš gyventojų surinkta 40,54 t didelių gabaritų ir buitinės technikos atliekų. Ši paslauga gyventojams ypač aktuali. Taip pat įgyvendintos kitos priemonės: „Subsidijos ir dotacijos namų ūkiuose susidariusioms asbesto atliekoms tvarkyti“ - iš Biržų rajono gyventojų namų ūkių surinkta ir sutvarkyta 49 t asbesto atliekų; „Dotacijos naudotų padangų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymui“ - surinkta ir sutvarkyta 48 t bešeimininkių padangų. Minėtos priemonės bus tęsiamos ir 2023 m.

Rajono gyventojai nuolat informuojami atliekų tvarkymo klausimais.

Pagal poreikius Biržų rajone plėtojamas gamtinių dujų tinklas. Per savivaldybę tikrina ir derina projektus, tarp jų ir dėl naujų dujotiekių statybos. Iš viso rajone 2021 m. buvo 80,80 km gamtinių dujų skirstymo tinklų. Per 2022 m. įrengta 1,93 km tinklų.

Įgyvendinant bendrojo plano sprendinius planuota rajone renovuoti centralizuotas katilines, šilumos tinkus. Ataskaitiniu laikotarpiu katilinės nebuvo renovuotos, tačiau 2022 m. renovuota 0,038 km šilumos tinklų. Renovacijos darbai atlikti Biržų mieste. Iš viso rajone buvo 14,396 km šilumos tinklų, veikė 9 katilinės. Ataskaitiniu laikotarpiu, t. y. 2022 m., parengta šilumos gamybos ir teikimo efektyvumo įvertinimo, investicijų ir nustatymo trumpalaikėje ir ilgalaikėje perspektyvoje Biržų ir Vabalninko miestuose studija. Studijoje pateiktos išvados dėl racionaliausių objektų, esančių Biržų ir Vabalninko mieste, aprūpinimo šilumos energija būdų.

Siekiant panaudoti atsinaujinančius energijos šaltinius, vykdoma daugiabučių ir savivaldybei priklausančių pastatų renovacija. Taip pat patvirtintas Biržų rajono savivaldybės 2021–2030 metų atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas. Biržų r. sav. renovuota 60 daugiabučių. Potencialūs, renovuoti 204 potencialūs. Taigi pasiekta 29,4 proc. renovacijos rezultato. Detalesnė informacija apie renovacijos mastus Biržų rajone pateikta Stebėsenos ataskaitos 1.3 poskyryje „Pastatų renovacijos duomenys“.

2021 m. pradėtas rengti Atsinaujinančių i energijos išteklių inžinerinės infrastruktūros vystymo Biržų rajono savivaldybės Nemunėlio Radviliškio ir Parovėjos seniūnijų teritorijose specialusis planas (Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. rugpjūčio 26 d. sprendimas Nr. T-240) ir Atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijų teritorijose specialusis planas (Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. lapkričio 26 d. sprendimas Nr. T-282).

Savivaldybės tarybos sprendimais (2020-06-26 Nr. T-141, 2021-06-30 Nr. T-207) pritarta paraiškoms finansinei paramai gauti, t. y. viešosios įstaigos Biržų ligoninė ir Biržų lopšelis-darželis „Genys“ atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo elektros energijos poreikiams projektų paraiškoms. Biržų lopšelis-darželis „Genys“ įgyvendina projektą „Saulės elektrinės įrengimas Biržų lopšelyje-darželyje „Genys“, siekiant ant pastato stogo įrengti 30 kW saulės fotovoltinę elektrinę.

Kaip ir planuota keičiamos nusidėvėjusios elektros oro linijos į požeminius tinklus. 2021 m. Biržų r. sav. rekonstruota 0,295 km oro linijų. Per 2020 ir 2022 m. - oro linijos nebuvo rekonstruotos. 2021 m. savivaldybė tvirtino ir derino elektros įvadinių linijų tiesimo projektus. Pažymėtina, kad Biržų r. sav. ataskaitiniu laikotarpiu įgyvendino iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą Nr. 04.3.1-LVPA-T-116-01-0017 „Biržų miesto gatvių apšvietimo modernizavimas“. 2022 m. Biržų m. (J. Basanavičiaus g., Gimnazijos g., J. Janonio g., Karaimų g., Kaštonų g., Kilučių g., V. Kudirkos g., Maironio g., D. Poškos g., Respublikos g., Vabalninko g., Vėjo g., Vilniaus g., Vytauto g.) įrengtos naujos gembės su LED šviestuvais (530 vnt.) bei paklota 2,34 km požeminių apšvietimo elektros kabelių, įrengiant naujas metalines atramas su LED šviestuvais (demontuojant esamas gelžbetonines atramas su oro linijomis). 2023 m. projekto įgyvendinimo darbus planuojama tęsti. 2022 metais renovuotas Likėnų k. gatvės apšvietimas. Įvykdyti Kirdonių k. Sodžiaus ir Gurių g. apšvietimo įrengimo darbai. Renovuotos dvi Likėnų kaimo ir Pabiržės miestelio Likėnų gatvės apšvietimo linijos.

Pagal poreikius plečiami ryšio tinklai kaimiškosiuose vietovėse. Užtikrinamos elektroninės paslaugos kaimiškosiuose vietovėse. Ryšių tinklai 2022 m. savivaldybėje sudarė 38,5 km. Pradėtas rengti inžinerinės infrastruktūros vystymo specialiojo teritorijų planavimo dokumentas: Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo Biržų r., sav., Širvėnos sen., Biržų k., Pasvalio g. 19A, specialusis planas (Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gruodžio 27 d. sprendimas Nr. T-313). Vabalninko mieste Žolinės aikštėje įrengtas bevielio interneto ryšio tinklas.

8.1 lentelė. Inžinerinės infrastruktūros vystymui skirtų sprendinių įgyvendinimo priemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis
Įgyvendinta			
Vykdoma	8.1.; 8.2.; 8.3.; 8.4.; 8.5.; 8.6.; 8.7.; 8.8.; 8.9.; 8.10.; 8.11.	11	100
Nep pradėta vykdyti			

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis
Neįgyvendinta			
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		0/11	0

Teigiamos tendencijos:

- Rajone aktyviai vykdoma geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra ir rekonstrukcija. Rengiami teritorijų planavimo dokumentai, pagal poreikį keičiami ir koreguojami jų sprendiniai. Įgyvendinami techniniai projektai.
- Išaugo parduodamo vandens kiekis.
- Nors gyventojų skaičius mažėja, nauji vartotojai jungiasi prie centralizuotų vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų.
- Vartotojams tiekiamo geriamojo vandens kokybė palyginti su ankstesniais metais išliko stabili, diegiami vandens gerinimo įrenginiai.
- Didėja buitinių nuotekų realizavimo apimtys. Įrengiami nuotekų valymo įrenginiai. Išleidžiamos išvalytos nuotekos atitinka aplinkosauginius reikalavimus.
- Pagal galimybes modernizuojama atliekų tvarkymo sistema, gerinami ekologiniai rodikliai.
- Skatinamas pirminio rūšiavimo programų steigimą ir diegimas, kas lemia sąvartyne šalinamų atliekų kiekio mažėjimą.
- Pagal poreikius Biržų rajone plėtojamas gamtinių dujų, skirstomasis elektros tinklas. Nusidėvėjusios elektros oro linijos keičiamos į požeminius tinklus. Pagal galimybes vykdomas gatvių apšvietimo modernizavimas.
- Parengta šilumos gamybos ir teikimo efektyvumo įvertinimo, investicijų ir nustatymo trumpalaikėje ir ilgalaikėje perspektyvoje Biržų ir Vabalninko miestuose studija. Pagal galimybes renovuojami šilumos tinklai.
- Siekiant panaudoti atsinaujinančius energijos šaltinius, vykdoma daugiabučių ir savivaldybei priklausančių pastatų renovacija.
- Patvirtintas Biržų rajono savivaldybės 2021–2030 metų atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas, rengiami atsinaujinančių i energijos išteklių inžinerinės infrastruktūros vystymo specialieji planai.
- Pagal poreikius ir galimybes plečiami ryšio tinklai, užtikrinamos elektroninės paslaugos kaimiškose vietovėse.

Neigiamos tendencijos:

- Nenustatytos Biržų rajono savivaldybės teritorijos prioritetinių plėtros teritorijų inžinerinės ir socialinės savivaldybės infrastruktūros vystymo ir įgyvendinimo gairės.
- Didžioji dalis savivaldybės infrastruktūros renovacijos, atnaujinimo, modernizacijos ir naujos įrengimo darbų koncentruojasi Biržų mieste ir savivaldybės lygmens pagrindiniuose urbanistiniuose centruose, mažiau dėmesio skiriama vietos lygmens urbanistiniams centrams, kaimiškoms vietovėms.
- Lėšų trūkumas.

IŠVADOS

- Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo programos Priemonių plane numatytos 46 priemonės. Dauguma nustatytų priemonių yra ilgalaikės ir numatytos įgyvendinti per ilgesnį negu 10 metų laikotarpį (iki 2035). Šiuo metu vykdomos 42 priemonės, t. y. 91 proc. visų priemonių. 4 priemonės ataskaitiniu laikotarpiu neprađėtos vykdyti. Jos sudaro 9 proc. visų priemonių. Priemonės neprađėtos vykdyti dėl ribotų finansinių galimybių.
- Stebėsenos rezultatai leidžia teigti, kad Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo procesas vyksta pakankamai sklandžiai, o lėtesnis dalies sprendinių įgyvendinimas galėtų būti siejamas su šiomis priežastimis: finansavimo trūkumas, pakitę poreikiai, prioritetai, nekilnojamojo turto rinkos pokyčiai, pakitusi demografinė situacija, žmonių migracija.

- Atkreiptinas dėmesys, kad nors Biržų mieste koncentruotai gyvena nemaža Biržų rajono dalis, ir atitinkamai galimai dėl to įgyvendinama daugiau priemonių Biržų mieste ir savivaldybės lygmens pagrindiniuose urbanistiniuose centruose, tačiau vengiant didesnės atskirties, gyvenimo kokybę formuojančios priemonės (ypač viešųjų paslaugų, viešųjų erdvių sutvarkymo, kitos infrastruktūros) turėtų būti įgyvendinamos kiek įmanoma tolygiau visoje rajono teritorijoje.
- Stebėsenos rezultatai rodo, kad esami gyventojų skaičiaus pokyčiai atitinka Bendrajame plane aprašytas demografines tendencijas. Savivaldybėje gyventojų skaičius mažėja dvigubai sparčiau nei vidutiniškai šalyje, greitai keičiasi gyventojų struktūra, rajonas pasižymi vienu aukščiausių demografinės senatvės koeficiento rodikliu šalyje. Didelė pensinio amžiaus gyventojų dalis rajone ir prastėjanti demografinė situacija kelia iššūkius sveikatos sistemos stabilumui. Svarbiausios gyventojų skaičiaus mažėjimo priežastys – emigracija (vidaus ir tarptautinė) bei aukštas gyventojų mirtingumas. Vadovaujantis Eurostat 2030 m. ir 2050 m. Lietuvos gyventojų skaičiaus prognozėmis, tikėtina, kad Biržų r. patirs vieną didžiausių gyventojų skaičiaus mažėjimą šalyje, t. y. 78,56 proc. arba 18,7 tūkst. gyv.). Mažėjant gyventojų skaičiui, tolimesnis viešosios infrastruktūros išlaikymas, modernizavimas tampa prioritetiniu, ilgainiui lemsiančiu stabilesnę ekonominę miesto padėtį ir teigiamą poveikį vietos gyventojams.
- Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimui numatomos priemonės, siejamos su urbanizacija, dėl neigiamų demografinių tendencijų Biržų rajone, perspektyvoje turėtų būti labiau orientuotos į teritorijų naudojimo, infrastruktūros prioritetinį vystymą, atnaujinimo ir palaikymo klausimų sprendimą. Būtina nustatyti Biržų rajono savivaldybės teritorijos prioritetinių plėtros teritorijų inžinerinės ir socialinės savivaldybės infrastruktūros vystymo ir įgyvendinimo gaires.
- Ataskaitiniu laikotarpiu įsigaliojo valstybės lygmens teritorijos bendrojo plano sprendiniai, kurie pakeitė Panevėžio apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) planą. LRBP 2030 sprendiniai, nuo jų patvirtinimo galioja Biržų rajono savivaldybės teritorijai, todėl siūlytina peržiūrėti galiojančius savivaldybės ir vietos bendruosius planus ir pastarųjų sprendinių aktualumą.

Atsižvelgiant į Biržų rajono teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo stebėsenos už 2021-2022 m. rezultatus, daroma išvada, kad **reikalinga koreguoti Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą** dėl ataskaitiniu laikotarpiu įsigaliojusių LR teritorijos bendrojo plano, LR Savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo, LR Atsinaujančių išteklių energetikos įstatymo nuostatų ir kt.

SIŪLYMAI PLANO KOREGAVIMUI:

- 2021 m. įsigaliojo LR teritorijos bendrojo plano 2030 sprendiniai. Tikslinga atnaujinti Bendrojo plano sprendinius, detalizuojant įsigaliojusius LRBP 2030 sprendinius. Valstybės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų, valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentų, Vyriausybės patvirtintų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų, žemės gelmių

naudojimo planų sprendiniai turi aukštesnę teisinę galią už savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinius ir privalomai taikomi savivaldybei koreguojant savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentus.

- Numatyti prioritetingos plėtros teritorijų (atitinkamai ir prioritetingos savivaldybės inžinerinės bei socialinės infrastruktūros) vystymo etapus, pagal poreikį tikslinti prioritetingos plėtros teritorijas. Nustatyti prioritetinei inžinerinei ir socialinei savivaldybės infrastruktūrai reikalingų teritorijų preliminarų poreikį. Numatyti suplanuoti prioritetinei savivaldybės infrastruktūrai projektuoti, statyti ir (ar) įrengti bei naudoti reikalingą preliminarų lėšų poreikį.
- Išanalizuoti ir įvertinti savivaldybės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentų, pripažintų Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sudedamąja dalimi sprendinius.
- Užtikrinti, kad patvirtintų savivaldybės lygmens ar vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai būtų integruojami į bendrojo plano sprendinius.
- Užtikrinti, kad savivaldybės tarybos patvirtinti savivaldybės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentai (išskyrus specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentus) sprendiniai, savivaldybės tarybos sprendimu pripažinti savivaldybės bendrojo plano sudedamąja dalimi, būtų registruojami kaip atitinkamų teritorijų planavimo dokumentų korektūros.

SIŪLYMAI BENDROJO PLANO KEITIMO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO PROGRAMAI, JOS PRIEMONIŲ PLANUI IR JŲ KOREGAVIMUI:

- Atlikus Bendrojo plano keitimo koregavimą, siūloma atnaujinti Bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo programą ir jos priemonių planą. Sprendinių įgyvendinimo plano priemonės tikslinga peržiūrėti pasikeitus savivaldybės plėtros strategijos tikslams. Programą ir jos priedus rengti derinant su rengiamu Biržų rajono savivaldybės plėtros 2021-2030 m. strateginiu planu.

PRIEDAI

1. Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo programos priemonių plano (2021-2035 m.) vykdymas už 2021-2022 m.
2. Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo rodikliai už 2021-2022 m.

2021-2022 metų Biržų rajono savivaldybės
teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių
įgyvendinimo stebėsenos ataskaitos
1 priedas

**BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO PROGRAMOS
PRIEMONIŲ PLANO (2021-2035 m.) VYKDYMAS UŽ 2021-2022 M.**

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Laukiamų rezultatų aprašymas	Atsakingi vykdytojai (-as)	Finansavimo šaltinis	Įgyvendinimo pradžia - pabaiga	Statusas	Įgyvendinimo	Rezultato aprašymas
1.	URBANISTINĖS STRUKTŪROS VYSTYMO SPRENDINIAI							
1.1.	Parengti Savivaldybės dalies vietovės lygmens bendruosius planus M 1:2000 (Papilio ir Nemunėlio Radviliškio miesteliams).	Identifikuotos teritorijos gyvenamajai, darbo, poilsio veiklai, sudarant kokybišką aplinką, numatytas aprūpinimas inžineriniais tinklais, suformuojamos patrauklios gyvenimo sąlygos. Parengti Papilio ir Nemunėlio Radviliškio miestelių bendrieji planai.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Nepradėta vykdyti	-	Nepradėtos vykdyti savivaldybės dalių – savivaldybės lygmens vietinių urbanistinių centrų, t. y. Papilio ir Nemunėlio Radviliškio miestelių vietovės lygmens bendrųjų planų rengimo procedūros. Biržų rajono savivaldybės taryba 2021-12-05 d. sprendimu Nr. T-314 patvirtino Gyvenamosios vietovės, kuriai siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso, bendrąjį planą.
1.2.	Keisti ir koreguoti Savivaldybės dalies vietovės lygmens bendruosius planus.	Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo nuostatų integravimas į žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus. Identifikuotos teritorijos gyvenamajai, darbo, poilsio veiklai,	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Biržų r. sav. taryba 2020-10-30 sprendimu Nr. T-238 nusprendė keisti miesto bendrąjį planą, patvirtintą Biržų rajono savivaldybės tarybos

		sudarant kokybišką aplinką, numatytas aprūpinimas inžineriniais tinklais, suformuojamos patrauklios gyvenimo sąlygos.						2014-06-26 sprendimu Nr. T-127. 2022 m. Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimui pradėta rengti korektūra
2.	FUNKCINIS ZONAVIMAS							
2.1.	Igyvendinti funkcinų zonų reglamentavimo nuostatas rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus ar kitus projektus.	Parengiant vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo ar kitus dokumentus, identifikuojamas konkretesnis galimas teritorijų vystymas, šioms teritorijoms reikalingos susisiekimo komunikacijos, inžinerinė infrastruktūra, atitinkamai gali būti paruošiama patrauklesnė aplinka investicijoms.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Nuo 2021-01-01 iki 2023-01-01 perengti 6 kompleksinio ir 2 specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kurių sprendiniais identifiukuotos konkretesnis galimas teritorijų vystymas, suplanuotos šioms teritorijoms reikalingos susisiekimo komunikacijos, inžinerinė infrastruktūra, atitinkamai paruošta patrauklesnė aplinka investicijoms.
2.2.	Nustatyti urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų funkcinų zonų prioritetų etapus.	Sudarytas nuoseklus planas (išskiriant etapais) dėl prioritetinių urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų aprūpinimo savivaldybės infrastruktūra.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2023	Vykdoma	-	Siekiant sudaryti nuoseklų planą (išskiriant etapais) dėl prioritetinių urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų aprūpinimo savivaldybės infrastruktūra, šiuo metu rengiamas Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo koregavimas, kurio vienas iš tikslų nustatyti Biržų rajono savivaldybės teritorijos prioritetinių plėtros teritorijų

								inžinerinės ir socialinės savivaldybės infrastruktūros vystymo ir įgyvendinimo gaires. Planas yra parengiamajame etape.
3.	KULTŪROS PAVELDO TERITORIJŲ NAUDOJIMAS IR APSAUGA							
3.1.	Inventorizuoti ir tirti rajono kultūros paveldo objektus.	Objektų inventorizavimas ir ištyrimas.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Per 2021 m. surašyti 33 kultūros paveldo objektų būklės tikrinimo aktai bei atlikta fotofiksacija. Atlikti 4 paveldo objektų tyrimai. Per 2022 m. surašyti 35 nekilnojamojų kultūros paveldo objektų būklės tikrinimo aktai bei atlikta fotofiksacija. Atlikti 3 paveldo objektų tyrimai (Senasis paštas, Astravo dvaro rūmai, Pabiržės bažnyčios kompleksas).
3.2.	Inicijuoti nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, kurioms taikoma pradinė apsauga duomenų tikslinimą.	Patikslinti duomenys.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	2021 m. inicijuotas 10 kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių tikslinimas. 2022 m. inicijuotas 12 kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių tikslinimas. Duomenys patikslinti.
3.3.	Organizuoti objektų, kuriems taikoma pradinė apsauga, ar naujai atrastiems, skelbimą saugomais.	Paskelbti saugomais objektais.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Organizuotas objektų, kuriems taikoma pradinė apsauga, ar naujai atrastiems, skelbimas saugomais: 2021 m. - XVII a. rūsys J. Bielinio g., Nepriklausomybės paminklui; 2022 m. - pastatui Nemunėlio

								Radviliškyje ir pastatui Biržuose Bažnyčios g. 2 (Sporto mokykla, buv. Tiškevičių ligoninė).
3.4.	Vykdyti būtinus kultūros paveldo objektų priežiūros ir avarinės būklės likvidavimo darbus.	Atlikti darbai.	Biržų rajono savivaldybės administracija, Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	2021 m. vykdyti 6 kultūros paveldo objektų priežiūros ir avarinės būklės likvidavimo darbai, 2022 m. – 8 tokie darbai.
3.5.	Organizuoti naujų objektų registravimą Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre, jų skelbimą saugomais, duomenų apie objektus, praradusius vertingąsias savybes, tikslinimą (tai ypač liečia dvarų sodybų fragmentus, kurių likę tik griuvėsiai).	Naujų objektų registravimas Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre, jų paskelbimas saugomais, patikslinti duomenys apie objektus, praradusius vertingąsias savybes, panaikinta jų teisinė apsauga.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	2021 m. Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre registruota 12 naujų objektų, 2022 m. – 10. 2021 m. patikslinti duomenys apie 3 objektus, praradusius vertingąsias savybes arba panaikinta jų teisinę apsaugą, 2022 m. – apie 4 objektus.
3.6.	Apsvarstyti realias galimybes ir inicijuoti Vabalninko miesto istorinio centro registravimą Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre ir jo skelbimą saugomu savivaldybės, apsaugos dokumento parengimą.	Miesto istorinis centras registruotas Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre, paskelbtas saugomu, parengtas apsaugos dokumentas.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kito lėšos.	2021-2035	Nepradėta vykdyti	-	Beveik pusę Vabalninko miesto ploto užima atskirų saugomų kultūros paveldo objektų teritorijos. Mieste saugomi Vabalninko kapinynas vad. Milžinkapiai (48 tūkst. kv. m.), Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios ansamblis (48 tūkst. kv. m.), Partizanų kapai (6188 tūkst. kv. m.), ir Vabalninko žydų senosios kapinės 11 tūkst. kv. m.).
3.7.	Inicijuoti, organizuoti kultūros paveldo objektų	Parengti apsaugos reglamentai.	Biržų rajono savivaldybės	Savivaldybės biudžeto	2021-2035	Vykdoma	-	2021 m. parengti 2 apsaugos reglamentai.

	apsaugos reglamentų, rengimą, pirmiausia reikšmingiausiems objektams, esantiems prie turistinių trasų – archeologiniams, dvarų sodyboms, sakralinių pastatų kompleksams, technikos paveldo objektams.		administracija	lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.				2022 m. tokie reglamentai nerengti, pasikeitus teisiniam reguliavimui reglamentus rengia KPD specialistai.
3.8.	Tęsti reikšmingiausių archeologijos kompleksų, esančių prie turistinių trasų tvarkybą ir infrastruktūros greta jų sutvarkymą, organizuoti piliakalniuose kraštovaizdį formuojančius kirtimus.	Sutvarkyti objektai ir infrastruktūrą greta jų.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Nuolat vykdomi archeologiniai kasinėjimai, tvarkomi archeologijos paminklai ir infrastruktūra šalia jų. Organizuoti piliakalniuose kraštovaizdį formuojančius kirtimus.
3.9.	Tęsti Mantagailišio dvaro sodybos fragmentų tvarkybos ir pritaikymo darbus.	Atlikti tvarkybos ir pritaikymo darbai.	Biržų rajono savivaldybės administracija, privatūs asmenys.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Tęsimi Mantagailišio dvaro sodybos fragmentų tvarkybos ir pritaikymo darbai. Tyrimai, avariniai bei tvarkybos darbai nuolat vykdomi privačiomis lėšomis. Būklė gerėja. 2022 m. išleista monografija apie Mantagailišio dvaro sodybą.
3.10.	Tęsti Butautų dvaro sodybos fragmentų tvarkybos ir pritaikymo darbus.	Atlikti tvarkybos ir pritaikymo darbai.	Biržų rajono savivaldybės administracija	ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Butautų dvaro sodybos fragmentai restauruoti ir nuolat prižiūrimi. Atliekamas einamasis remontas. Būklė nekinta.

3.11.	Parengti informacinę ekspoziciją apie Biržų – Pasvalio siaurojo geležinkelio ruožą Gulbinėnų, Kraštų stotyse, išsaugoti galimybę ateityje regeneruoti šią geležinkelio atkarpą.	Parengta informacinė ekspozicija.	Biržų turizmo ir verslo informacijos centras, Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Nepradėta vykdyti	-	Informacinė ekspozicija apie Biržų – Pasvalio siaurojo geležinkelio ruožą Gulbinėnų, Kraštų stotyse nerengta, tačiau sąlygos regeneruoti siaurojo geležinkelio atkarpą yra.
3.12.	Tęsti senųjų žydų kapinių tvarkymą.	Atlikti tvarkybos darbai.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Nuolat tvarkomos visos žydų kapinės.
3.13.	Vykdyti kultūros paveldo objektų ženklinimo, informacinių stendų, rodyklių įrengimo darbus.	Informacinių stendų, rodyklių, ženklų įrengimas.	Biržų rajono savivaldybės administracija, Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcija, Biržų turizmo ir verslo informacijos centras.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	2021 m. pastatyta 16 informacinių stendų, kelio krypties ženklų ir lankytinų vietų ženklų; 2022 m. pastatyta 18 informacinių stendų, kelio krypties ženklų ir lankytinų vietų ženklų.
3.14.	Sekti ypač pažeidžiamų objektų - medinių kryžių, stogastulpių, koplytstulpių, koplytėlių, paminklų būklę ir nedelsiant reaguoti į jų būklės pokyčius, laiku juos restauruoti, remontuoti.	Restauruoti, suremontuoti objektai.	Biržų rajono savivaldybės administracija, Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcija, Biržų turizmo ir verslo informacijos centras.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Nuolat sekama medinių kryžių, stogastulpių, koplytstulpių, koplytėlių ir kt. mažosios medinės architektūros objektų būklė. Esant poreikiui, pagal galimybes atliekamas jų remontas.
4.	GAMTINĖ APLINKA IR KRAŠTOVAIZDIS							
4.1.	Tikslinti gamtinio karkaso	Įvykdytos kraštovaizdžio formavimo ir	Biržų rajono	Savivaldybės	2021-	Vykdoma	-	Biržų rajono savivaldybės

	teritorijas bei tvarkymo zonų ribas teritorijų planavimo ar kitais dokumentais.	ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijose priemonės. Padidinus GK sistemos dalių geoekologinį potencialą prasidės jo gebėjimas absorbuoti ir neutralizuoti didesnį antropogeninį poveikį, pagerės aplinkos komponentų kokybiniai parametrai, bus sudarytos sąlygos biologinės įvairovės didėjimui. Pastoviai vykdamas gamtinio karkaso teritorijų natūralizavimą, pirmieji reikšmingi rezultatai bus matomi po 10 metų.	savivaldybės administracija	biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2035			taryba 2021 m. gruodžio 27 d. sprendimu Nr. T-314 patvirtino Gyvenamosios vietovės, kuriai siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso, bendrąjį planą. Formuojami sklypai, reikalingi atskiriesiems želdynams įveisti. Gamtinio karkaso teritorijose rengti detalieji planai. Šių dokumentų sprendimais tikslintos gamtinio karkaso teritorijos. Nuolat vykdomas gamtinio karkaso teritorijų natūralizavimas.
4.2.	Įteisinti želdyno statusą parkams ir skverams (kai šis statusas dar nėra suteiktas).	Suformuoti atskirųjų želdynų žemės sklypai.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Biržų rajono savivaldybės taryba 2021 m. gruodžio 27 d. sprendimu Nr. T-314 patvirtino Gyvenamosios vietovės, kuriai siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso, bendrąjį planą. Formuojami sklypai, reikalingi atskiriesiems želdynams įveisti.
4.3.	Užtikrinti želdynų ir želdinių inventorizavimą ir apskaitą, jų būklės stebėseną, duomenų bazės sukūrimą (skaitmenines ir geoinformacines).	Sudaryta ir atnaujinta apskaita, suformuota skaitmeninė duomenų bazė.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Ataskaitiniu laikotarpiu atlikta Pabiržės (prie bažnyčios) parko inventorizacija. Duomenys apie šį parką pateikti Buhalterinės apskaitos skyriui, kad parką būtų galima įtraukti į biologinio turto

								apskaitą. Dėl lėšų trūkumo savivaldybei sunku užtikrinti želdynų ir želdinių inventorizavimą ir apskaitą.
5.	SOCIALINIAI, EKONOMINIAI ASPEKTAI							
5.1.	Parengti viešųjų paslaugų prieinamumo ir pasiekiamumo (įvertinat viešąjį transportą) gerinimo studiją.	Patikslinti ir pagal poreikį keisti viešųjų paslaugų teikimą, jų prieinamumą ir galimybę jas pasiekti savivaldybės rajono gyventojams. Viešųjų paslaugų prieinamumo ir pasiekiamumo didinimas gerina gyvenimo kokybę Biržų rajone – atitinkamai formuoja patrauklesnes gyvenimo sąlygas.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Studija neparengta, tačiau savivaldybės valdomoms įmonėms pateikti lūkesčių raštai, kuriais siekiama teisės aktų reikalavimus atitinkančių viešųjų paslaugų teikimo užtikrinimo, taip pat nenuostolingos įmonių veiklos. Įgyvendinami projektai, skirti paslaugų pasiekiamumo ir kokybės didinimui. Detalesnė informacija pateikiama Stebėsenos ataskaitos 5 skyriuje „Socialiniai, ekonominiai aspektai“ .
6.	REKREACINIS POTENCIALAS							
6.1.	Plėtoti esamus turistinius maršrutus ir kurti naujus Biržų rajono teritorijoje.	Esamų turistinių maršrutų aptarnavimo infrastruktūros kūrimas ir modernizavimas, o taip pat jų papildymas naujais (autoturizmo, vandens ir dviračių turizmo).	Biržų rajono savivaldybės administracija, Biržų turizmo ir verslo informacijos centras.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Nuo 2022 m. organizuojamas maršrutas „Jono ir Adolfo Mekų keliais“ po svarbiausias brolių Mekų gyvenimo vietas, esančias Biržų krašte. Sutikslintas maršrutas ir pažymėta piligriminio – kultūrinio kelio „Camino Lituano“, kelio atkarpa

								Germaniškis – Sodeliškiai- Biržai – Pabiržė – Pajiešmeniai. Tobulinami ir įrengiami dviračių takai Biržų mieste. Siekiama juos sujungti į vientisą tinklą.
6.2.	Vystyti rekreacinių teritorijų infrastruktūrą.	Pagrindinių rekreacinės infrastruktūros elementų (suoliukų, pavėsinių, šiukšliadėžių, dviračių stovų) įrengimas/ atnaujinimas.	Biržų rajono savivaldybės administracija, Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcija, Biržų turizmo ir verslo informacijos centras.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; Kita parama; kitos lėšos	2021-2035	Vykdoma	-	Vystoma rekreacinių teritorijų infrastruktūra. Viešosios erdvės Biržų m., regioninio parko teritorijoje, modernizuojamos ir pritaikomos bendruomenės veiklai, laisvalaikio užimtumui ir poilsiui. Vykdyti aikščių rekonstravimo projektai, skverų pertvarkymo projektai, estrados teritorijos ir piliavietės teritorijos modernizavimo, atnaujintos Biržų kaimo gyvenamosios vietovės: įrengta viešoji erdvė Širvėnos ežero pakrantėje, pėsčiųjų ir dviračių takai palei Širvėnos ežerą ir P. Kalpoko gatvėje, vykdyti kt. projektai.
6.3.	Plėtoti aviacinio turizmo paslaugas.	Informacinių technologijų pagalba populiarinti Biržų aerodromo teikiamas turizmo ir pramogų paslaugas, plečiant ir jų įvairovę.	Biržų rajono savivaldybės administracija, Biržų turizmo ir verslo informacijos centras, Biržų	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Gerinant aviacijos plėtros sąlygas dar 2017 m. koreguotos Biržų miesto administracinės ribos.

			aeroklubas.					
6.4.	Užtikrinti informacijos sklaidą apie lankytinus objektus rajone.	Nuorodų į lankytinus objektus sistemos papildymas (pastatant trūkstamus kelio ženklus, informacinius standus, skaitmeninės nuorodų sistemos sukūrimas ir pan.).	Biržų rajono savivaldybės administracija, Biržų turizmo ir verslo informacijos centras.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Užtikrinama informacijos apie lankytinus objektus rajone sklaida. Biržų turizmo ir verslo informacijos centras veikia su tikslu teikti turizmo informaciją bei skatinti vietinio ir atvykstamojo turizmo plėtrą. Informacija skleidžiama internete, įrengiamos nuorodos, reikiamas ženklavimas.
6.5.	Suformuoti specialią kurortinio (sanatorinio) gydymo, turizmo bei poilsio ir kitą infrastruktūrą, siekiant Likėnų kurortinės teritorijos statuso.	Įsteigta Likėnų kurortinė teritorija.	Biržų rajono savivaldybės administracija, Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcija, Biržų turizmo ir verslo informacijos centras, AB Lietuvos automobilių kelių direkcija, VšĮ Respublikinė Panevėžio ligoninė.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Biržų rajono savivaldybės taryba 2021-12-27 sprendimu Nr. T-314 patvirtintas Gyvenamosios vietovės, kuriai siekiama Likėnų kurortinės teritorijos statuso, bendrasis planas. Vykdomos veiklos, siekiant įvykdyti kitus reikalavimus, nustatytus Reikalavimų kurorto ir kurortinės teritorijos statusui suteikti tvarkos apraše.
7.	SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA							
7.1.	Įrengti Biržų miesto aplinkkelį.	Parengti techniniai projektai, įrengtas Biržų miesto pietinis aplinkkelis, nukreiptas tranzitinis transportas nuo miesto gatvių.	Biržų rajono savivaldybės administracija, AB Lietuvos automobilių kelių direkcija.	Savivaldybės, valstybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Nepradėta vykdyti	-	Aplinkkelio tiesimas yra kompleksinis, didelių investicijų reikalaujantis projektas. Projektas savo apimtimi sudaro dideles žemės paėmimo

								valstybės poreikiams išlaidas. Tikėtina, kad priemonė, skirta aplinkkelio įgyvendinimui liks neįvykdyta bent iki 2035 m.
7.2.	Gerinti kokybines susisiekimo sąlygas valstybinės reikšmės keliuose.	Rajoninės reikšmės žvyro dangos kelių asfaltavimas: parengti techniniai projektai, įrengta asfalto danga valstybinės reikšmės rajoniniuose keliuose, jų ruožuose (Nr. 1315, 3106, 1308, 1311, 1318, 1314, 1305, 1307, 1306, 2408, 1310).	AB Lietuvos automobilių kelių direkcija	Valstybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Darbai suplanuoti ir vykdomi pagal Lietuvos automobilių kelių direkcijos Planuojamų asfaltuojami pagal žvyrkelių sąrašą (2018-2024 m.), Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų naudojimo tvarkos aprašą, techninių projektų sprendinius.
7.3.	Gerinti kokybines susisiekimo sąlygas vietinės reikšmės keliuose.	Vietinės reikšmės žvyro, grunto dangos kelių asfaltavimas (pagal poreikį, priklausantį nuo urbanizacijos procesų, avaringumo aplinkybių).	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės, valstybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Darbai vykdomi pagal Savivaldybės patvirtintą Vietinės reikšmės kelių objektų prioritetinę eilę, techninių projektų sprendinius.
7.4.	Panaudoti architektūrinę ir kraštovaizdžio vertę turinčią susisiekimo infrastruktūrą turizmo reikmėms.	Biržų rajone esančio siaurojo geležinkelio komplekso, turinčio architektūrinę ir kraštovaizdinę vertę panaudojimas pažintiniam turizmui.	Biržų rajono savivaldybės administracija	Savivaldybės, valstybės biudžeto lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Nors ir stringa Biržų rajone esančio siaurojo geležinkelio komplekso, turinčio architektūrinę ir kraštovaizdinę vertę panaudojimas pažintiniam turizmui, tačiau sąlygos regeneruoti siaurojo geležinkelio atkarpą yra.
7.5.	Plėsti kelių transporto aptarnavimo infrastruktūrą.	Degalinių, elektromobilių viešųjų įkrovos punktų plėtra rajone ir gyvenamosiose vietovėse.	Biržų rajono savivaldybės administracija, Lietuvos Respublikos	Savivaldybės, valstybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos	2021-2035	Vykdoma	-	Pagal galimybes plečiama kelių transporto aptarnavimo infrastruktūra. Modernizuota esama

			susisiekimo ministerija, privatūs asmenys.	lėšos.				degalinė. Vykdoma elektromobilių viešųjų įkrovos punktų plėtra.
7.6.	Oro transporto infrastruktūros gerinimas ir veiklos plėtra sezoniškumo aplinkybių eliminavimui.	Parengti teritorijų planavimo, techniniai projektai. Vykdomas platesnis paslaugų spektras (įskaitant apgyvendinimo, konferencinio ir pažintinio turizmo srityse).	Biržų rajono savivaldybės administracija, privatūs asmenys	Savivaldybės, valstybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	LRBP 2030 nustatyta plėtoti veikiančią Biržų civilinį aerodromą siekiant jį panaudoti tarptautinio ir vietinio susisiekimo, sporto ir pramoginiams tikslams.
7.7.	Gerinti viešojo transporto paslaugų kokybę.	Parengti teritorijų planavimo ir/ar kiti projektai, viešojo transporto maršrutų, paslaugų savalaikiškumo optimizavimas priklausomai nuo besikeičiančių urbanizacijos ir gyventojų migracijos rajone procesų, viešojo transporto priemonių parko ir kitos infrastruktūros atnaujinimas, viešojo transporto naudotojų skaičiaus augimas.	Biržų rajono savivaldybės administracija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, privatūs asmenys.	Savivaldybės, valstybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Būtinų keleivio kelių transporto paslaugų teikimą visuomenei rajone užtikrina UAB „Biržų autobusų parkas“. Ataskaitiniu laikotarpiu įsigyti 3 nauji tarpmieštiniai autobusai, elektrinis miesto autobusas. 2022 m. buvo organizuoti nauji maršrutai Biržai–Nemunėlio Radviliškis ir Biržai–Germaniškis. Siekiama paskatinti Biržų miesto gyventojus ir svečius prisidėti prie švaresnės aplinkos išsaugojimo ir atsisakyti keliauti automobiliu, o labiau naudotis viešuoju transportu.
7.8.	Skatinti dviračių ir kt. draugiško aplinkai transporto naudojimą.	Parengti teritorijų planavimo ir/ar kiti projektai susisiekimo dviračiais, pėsčiomis tinklo įrengimui. Įrengta reikiama infrastruktūra (dviračių, pėsčiųjų), organizuojamos eismo saugą užtikrinančios priemonės (nuraminto eismo gatvės,	Biržų rajono savivaldybės administracija, AB Lietuvos automobilių kelių direkcija, privatūs	Savivaldybės, valstybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Dedamos pastangos bemotorio transporto infrastruktūros vystymui, eismo saugumui užtikrinti. Oficialiosios statistikos portalo duomenimis dviračių

		automobilių greičių ribojimas). Bevariklio transporto ir kt. draugiško aplinkai transporto naudotojų skaičiaus, keliavimo būdo augimas; bendro avaringumo mažėjimas ir nulinės žūstančiųjų jautriausių eismo dalyvių eismo įvykiuose reikšmės konstanta.	asmenys.					takų ilgis Biržų r. sav. 2021 m. siekė 8,3 km. Savivaldybė pagal galimybes vysto dviračių ir pėsčiųjų takų tinklą įgyvendinama skirtingus projektus.
8.	INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMOS SPRENDINIAI							
8.1.	Plėsti vandentiekio tinklus viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijose.	Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatų bei Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo sprendinių įgyvendinimas.	Biržų rajono savivaldybė, UAB „Biržų vandenys“.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Biržų rajono savivaldybės taryba 2021 rugpjūčio 26 d. sprendimu Nr. T-211 patvirtino Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimą. Kaip ir planuota, rajone vyksta geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra ir rekonstrukcija, kurią vykdo UAB „Biržų vandenys“. Nors gyventojų skaičius mažėja, vartotojų skaičius didėja kasmet. Vartotojai jungiasi prie centralizuotų vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų.
8.2.	Statyti vandens kokybės gerinimo įrenginius viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijų aptarnavimui.	Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatų bei Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo sprendinių įgyvendinimas.	Biržų rajono savivaldybė, UAB „Biržų vandenys“.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Vartotojams tiekiamo geriamojo vandens kokybę palyginti su ankstesniais metais išliko stabili. Vandens kokybę užtikrina Biržų miesto, Vabalninko, Kratiškių vandenvietėse

								eksploatuojami geležies šalinimo iš vandens įrenginiai.
8.3.	Plėsti nuotekų tinklus viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijose.	Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatų bei Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo sprendinių įgyvendinimas.	Biržų rajono savivaldybė, UAB „Biržų vandenys“.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Ataskaitiniu laikotarpiu UAB „Biržų vandenys“ geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą vykdė Biržų ir Vabalninko miestuose ir 21 miestelyje bei kaimuose.
8.4.	Statyti ir/ar modernizuoti nuotekų valymo įrenginius viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijų aptarnavimui.	Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatų bei Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo sprendinių įgyvendinimas.	Biržų rajono savivaldybė, UAB „Biržų vandenys“.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Ataskaitiniu laikotarpiu eksploatuotos 52 nuotekų siurblinės ir 19 nuotekų valymo įrenginių. Buitinių nuotekų realizavimo apimtys didėja. 2022 m. pasirašyta nauja sutartis ir Vabalninko nuotekų valymo įrenginių rangos darbai atnaujinti.
8.5.	Modernizuoti atliekų tvarkymo sistemą, gerinant ekologinius rodiklius.	Nuo 2021 m. perdirbamų ir panaudojamų atliekų kiekis – ne mažesnis kaip 65 proc. nuo visų atliekų kiekio.	Biržų rajono savivaldybė; UAB „Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras“.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Pagal galimybes modernizuojama atliekų tvarkymo sistema, gerinami ekologiniai rodikliai. Surinktų atliekų kiekis didėja, o pašalintų sąvartyne atliekų skaičius mažėja. 2022 m. surinkta 240,884 t. daugiau atliekų. Sąvartyne pašalinta 198,197 t. mažiau. 2022 m. iš viso surinkto atliekų kiekio sąvartyne pašalinta 14 proc. atliekų.
8.6.	Skatinti pirminio rūšiavimo programų steigimą ir diegimą.	Nuo 2021 m. perdirbamų ir panaudojamų atliekų kiekis – ne mažesnis kaip 65 proc. nuo visų	Biržų rajono savivaldybė; UAB	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES	2021-2035	Vykdoma	-	Skatinamas pirminio rūšiavimo programų steigimą ir diegimas.

		atliekų kiekio.	„Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras“.	lėšos; kitos lėšos.				Savivaldybės gyventojai aprūpinami atliekų rūšiavimo konteineriais. Gautas finansavimas ir įvykdytas viešasis pirkimas tekstilės atliekų konteinerių papildomam kiekiui įsigyti, biologinių (maisto ir žaliųjų) atliekų surinkimo priemonėms įsigyti.
8.7.	Plėsti gamtinių dujų tinklą rengiant teritorijų planavimo ar kitus dokumentus Biržų rajone.	Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų aprūpinimas gamtinėmis dujomis.	Biržų rajono savivaldybė, AB "Amber Grid", AB „Energijos skirstymo operatorius“.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Iš viso rajone 2021 m. buvo 80,80 km gamtinių dujų skirstymo tinklų. Per 2022 m. įrengta 1,93 km tinklų.
8.8.	Renovuoti centralizuotas katilines, šilumos tinkus.	Renovuotos katilinės ir šiluminės trasos.	Biržų rajono savivaldybė, UAB „Litesko“ filialas „Biržų šiluma“.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Ataskaitiniu laikotarpiu katilinės nebuvo renovuotos. 2022 m. renovuota 0,038 km šilumos tinklų.
8.9.	Panaudoti atsinaujinančius energijos šaltinius, vykdant savivaldybei priklausančių pastatų renovaciją.	Renovuotų savivaldybei priklausančių pastatų skaičius, kuriuose renovacijos metu įdiegti atsinaujinantys energijos šaltiniai.	Biržų rajono savivaldybė, AB „Energijos skirstymo operatorius“	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Taip pat patvirtintas Biržų rajono savivaldybės 2021-2030 metų atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas. Biržų r. sav. renovuota 60 daugiabučių. Potencialūs, renovotini 204 potencialūs. Taigi pasiekta 29,4 proc. renovacijos rezultato.
8.10.	Keisti nusidėvėjusias elektros oro linijas į požeminius tinklus.	Pakeistų elektros oro linijų į požeminius tinklus ilgis (km).	Biržų rajono savivaldybė, AB „Energijos skirstymo operatorius“.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	2021 m. Biržų r. sav. rekonstruota 0,295 km oro linijų. 2020 ir 2022 m. oro linijos nebuvo rekonstruotos.

								Vykdytas Biržų miesto gatvių apšvietimo modernizavimas, renovuotas Likėnų k. apšvietimas, vykdyti kiti projektai.
8.11.	Plėsti ryšio tinklus kaimiškiose vietovėse.	Elektroninių paslaugų užtikrinimas kaimiškiose vietovėse.	Biržų rajono savivaldybė, ryšio operatoriai.	Savivaldybės biudžeto lėšos; ES lėšos; kitos lėšos.	2021-2035	Vykdoma	-	Užtikrinamos elektroninės paslaugos kaimiškiose vietovėse. Ryšių tinklai 2022 m. savivaldybėje sudarė 38,5 km. Pradėtas rengti Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialusis planas. Gyvenvietėse įrengiami bevielio interneto ryšio tinklai.

2 Priedas

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMO RODIKLIAI UŽ 2021 - 2022 m.

Rodiklių grupės	Rodiklis	Mato vienetai	2021 m.	2022 m.	Duomenų šaltinio Nr.
I. Baziniai rodikliai	Gyventojų tankis	gyv./km ²	15,80	15,42	1.
	Parengtų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų skaičius	vnt.	1	1	2.
	Parengtų kompleksinių teritorijų planavimo dokumentų skaičius	vnt./vnt.	4	2	3.
	Statybos leidimai naujiems gyvenamiesiems namams statyti	vnt.	7	2	4.
	Leidimai statyti paslaugų objektus	vnt.	5	-	5.
	Leidimai statyti pramonės ir sandėliavimo objektus	vnt.	1	2	6.
	Leidimai statyti visuomeninius objektus	vnt.	4	0	7.
II. Fizinė aplinka	Užstatyta teritorija	km ²	38,10	38,11	8.
	Naujai pastatytų butų skaičius	vnt.	8	8	9.
	Gyvenamo būsto statybos apimtis	vnt./vnt.	8/18	8/13	10.
	Renovacija	vnt.	4	9	11.
	Aukštybinių pastatų statyba	vnt.	-	-	12.
	Didžiųjų prekybos centrų statyba	vnt.	-	-	13.
	Inžineriniai komunikaciniai koridoriai	ha/gyv.	0,085	0,087	14.
	Žaliosios teritorijos	ha/gyv.	0,124	0,127	15.
	Visuomeninės erdvės	ha/gyv.	-	-	16.
	Miškų ūkio paskirties žemė	ha/gyv.	1,568	1,618	17.
	Konservacinės paskirties žemė	ha/gyv.	0,00129	0,00132	18.
	Saugomos teritorijos	km ²		1124,33	19.
	Gyvenamojo ploto vidurkis	m ² / gyv.	45,5	n. d.	20.
	Užstatymo intensyvumas	proc.	n. d.	n. d.	21.
	Užstatymo tankumas	proc.	n. d.	9,07	22.
	Namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis	proc.	n. d.	n. d.	23.
	Miesto gyventojų procentinė kelionių struktūra	proc./proc./proc.	n. d.	n. d.	24.
	Dviračių infrastruktūra	km	8,30	n. d.	25.
	Viešasis transportas	mln. keleivių/metus	0,16	n. d.	26.
	Vandentiekio ir nuotekų tinklai	km	189,33	200,49	27.
	Elektros energijos tiekimas	km	5,118	2,487	28.
	Šilumos tiekimas	km	14,40	14,39	29.
	Gamtinių dujų tiekimas	km	80,8	82,73	30.
Atliekos	m ³	6012,326	6253,21	31.	

Nuorašas tikras

Biržų rajono savivaldybė

2023-05-17

III. Socialiniai rodikliai	Gyventojų skaičius	tūkst. gyv.	23,314	22,756	32.
	Vidutinis miesto gyventojų amžius	m	49	49	33.
	Gyventojų su aukštuoju išsilavinimu dalis	proc.	22,00	n. d.	34.
	Darbingo amžiaus gyv. dalis	proc.	64	63,8	35.
	Natūralus gyventojų prieaugis	gyv.	-351	-329	36.
	Vidutinis šeimos dydis	asmenų skaičius	2,8	n. d.	37.
	Senatvės pensininkų ir darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus santykis	proc.	27,85	27,91	38.
	Ikimokyklinio ugdymo vietų	vnt. sk./100 vaikų	131	126	39.
	Mokyklų sk.	sk./1000 gyv.	0,26	0,26	40.
	Kultūros įstaigų sk.	sk./1000 gyv.	0,34	n. d.	41.
	Konferencijų salių sk.	sk./1000 gyv.	n. d.	0,57	42.
	Sveikatos apsaugos ministerijos sistemos įstaigų sk.	sk./1000 gyv.	n. d.	0,26	43.
	Nusikalstamumas	sk./1000 gyv.	13,64	14,41	44.
	Eismo saugumo lygis	sk./1000 gyv.	0,77	0,88	45.
	IV. Ekonominiai rodikliai	Savivaldybės biudžeto dalis tenkanti socialinėms pašalpoms	proc.	4,39	4,28
Užimtumas		proc.	66,2	59,6	47.
Nedarbo lygis		proc.	15,7	10,3	48.
Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis		EUR	787,13	877,28	49.
Gyvenamosios paskirties būsto vertė		EUR/m ²	n. d.	n. d.	50.
Ūkio subjektų, turinčių daugiau kaip 50 darbuotojų skaičius		proc.	n. d.	n. d.	51.
Materialinės investicijos		tūkst. EUR/gyv.	1,01	n. d.	52.
Tiesioginės užsienio investicijos		tūkst. EUR/gyv.	0,56	n. d.	53.
Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšos		tūkst. EUR/gyv.	0,24	0,32	54.
Apgyvandinimo įstaigos		sk./1000 gyv.	1,00	0,75	55.
Turistų srutai		sk./1000	222,10	238,40	56.

Nuorašas tikras

Biržų rajono savivaldybė

2023-05-17

		gyv.			
	Oro uostų keleivių pervežimai	mln. vnt.	n. d.	n. d.	57.
	Savivaldybės bendros pajamos	EUR /gyv.	1557,30	1 780	58.
	Savivaldybės bendros išlaidos	EUR /gyv.	1582,23	1936,52	59.
	Dienų skaičius, kai buvo viršyta leistina oro tarša iš stacionarių taršos šaltinių	sk.	n. d.	n. d.	60.
V. Aplinkosauginiai rodikliai	Dienų skaičius, kai buvo viršyta leistina oro tarša iš mobilių taršos šaltinių	sk.	n. d.	n. d.	61.
	Nuotekų (ūkio, buities, gamybos) išvalytų iki DLT normų ir išleistų į paviršinius vandenis kiekis	m ³ /gyv.	69,15	n. d.	62.

Duomenų šaltiniai:

n. d. - nėra duomenų

1. Oficialios statistikos portalas (Gyventojų tankis metų pradžioje).
2. Teritorijų planavimo dokumentų registro, Biržų rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus duomenys.
3. Teritorijų planavimo dokumentų registro, Biržų rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus duomenys.
4. Informacinių statybos vartų „Infostatyba“ duomenys, Biržų rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus duomenys.
5. Informacinių statybos vartų „Infostatyba“ duomenys, Biržų rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus duomenys.
6. Informacinių statybos vartų „Infostatyba“ duomenys, Biržų rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus duomenys.
7. Informacinių statybos vartų „Infostatyba“ duomenys, Biržų rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus duomenys.
8. Lietuvos Respublikos žemės fondo ataskaitų duomenys.
9. Išvestinis rodiklis. Oficialios statistikos portalo duomenys. Baigtų statyti būstų skaičius, iš viso pastatytų butų, vnt..
10. Išvestinis rodiklis. Oficialios statistikos portalo duomenys. Baigtų statyti būstų skaičius, iš viso pastatytų butų, vnt.; Baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius; Viso pastatyta naujų pastatų, vnt.
11. Būsto energijos taupymo agentūros Lietuvos renovacijos žemėlapiu duomenys.
12. Biržų rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus duomenys.
13. Biržų rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus duomenys.
14. Tokia išraiška rodiklis neskaiciuojamas / tokio rodiklio atitinkamu laiku nebuvo, teikiamas išvestinis rodiklis. Lietuvos Respublikos žemės fondo ataskaitų duomenys. Imtyje naudota Keliai, ha.: 2021 m. - 1987; 2022 m. - 1984,25.
15. Tokia išraiška rodiklis neskaiciuojamas / tokio rodiklio atitinkamu laiku nebuvo, teikiamas išvestinis rodiklis. Lietuvos Respublikos žemės fondo ataskaitų duomenys. Imtyje naudota Medžių ir krūmų želdiniai, ha: 2021 m. - 2888,94; 2022 m.- 2891,94.
16. Tokia išraiška rodiklis neskaiciuojamas / tokio rodiklio atitinkamu laiku nebuvo.

Nuorašas tikras

Biržų rajono savivaldybė

2023-05-17

17. Išvestinis rodiklis. Lietuvos Respublikos žemės fondo ataskaitų duomenys. Imtyje naudota Miškų ūkio paskirties žemė, ha: 2021 m. - 36558,0439; 2022 m. - 6819,9251 ha.
18. Išvestinis rodiklis. Lietuvos Respublikos žemės fondo ataskaitų duomenys. Imtyje naudota Konservacinės paskirties žemė, ha: 2021 m. - 30,0894; 2022 m. - 30,0894.
19. Tokia išraiška rodiklis neskaičiuojamas / tokio rodiklio atitinkamu laiku nebuvo, teikiamas išvestinis rodiklis. Remtasi Lietuvos erdvinės informacijos portalo duomenimis (GDB10, 2022 m.). Imtyje naudotas saugomų teritorijų bendras plotas.
20. Oficialios statistikos portalo duomenys. Naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui (Biržų r. sav., Miestas ir kaimas), m².
21. Tokia išraiška rodiklis neskaičiuojamas / tokio rodiklio atitinkamu laiku nebuvo.
22. Išvestinis rodiklis. www.geoportal.lt; GRPK GDB10LT-dynamic-3491 duomenys. Visų pastatų antžeminės dalies patalpų, įskaitant cokolinių aukštų ir naudojamų pastogių patalpas, bendrojo ploto suma; Lietuvos Respublikos žemės fondo ataskaitos duomenys. Kitos paskirties žemės sklypų plotu suma.
23. Tokia išraiška rodiklis neskaičiuojamas / tokio rodiklio atitinkamu laiku nebuvo.
24. Tokia išraiška rodiklis neskaičiuojamas / tokio rodiklio atitinkamu laiku nebuvo.
25. Oficialus statistikos portalo duomenys. Dviračių takų ilgis metų pabaigoje, km.
26. Išvestinis rodiklis. Oficialiosios statistikos portalo duomenys. Keleivių vežimas kelių transportu.
27. UAB „Biržų vandenys“ duomenys. Vandentiekio tinklų Biržų rajone ilgis 2021 m. 78 km; 2022 m. - 83,61 km; nuotekų tinklų 2021 m. - 111,33 km; 2022 m. - 116,88 km.
28. Išvestinis rodiklis. AB „Energijos skirstymo operatorius“. Iš viso naujai nutiesta, km.: 2021 m. - 5,118; 2022 m. - 2,487 elektros skirstomųjų tinklų.
29. UAB „LITESKO“ filialas Biržų šiluma duomenys. Iš viso skirstomųjų tinklų, km.
30. AB „Energijos skirstymo operatorius“ duomenys. Gamtinių dujų skirstymas 2021 m. - iš viso iki 2021-01-01; 2022 m. - 2021 + 2022 m. sausis-gruodis.
31. Tokiais matavimo vienetais rodiklis neskaičiuojamas, todėl rodiklio reikšmė teikiama tonomis. UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro duomenys. Teikiamas atliekų surinkėjų surinktas ir sąvartyne pašalintas komunalinių atliekų kiekis. Rodiklis teikiamas t.
32. Išvestinis rodiklis. Oficialios statistikos portalo duomenys. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje, gyventojai.
33. Oficialios statistikos portalo duomenys. Oficialus statistikos portalas (Medianinis gyventojų amžiaus metų pradžioje, m.
34. Išvestinis rodiklis. Lietuvos statistika. Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos skyriaus duomenys. Gyventojų ir būstų surašymo duomenys, 2021 m.
35. Oficialios statistikos portalo duomenys. Nuolatinių gyventojų amžiaus struktūra metų pradžioje, 15–64 m., proc.
36. Oficialios statistikos portalo duomenys. Natūrali gyventojų kaita, asmenys.
37. Oficialios statistikos portalo duomenys. Namų ūkių vidutinis dydis, asmenys.
38. Išvestinis rodiklis. Oficialios statistikos portalo duomenys. Valstybinio socialinio draudimo senatvės pensijas gaunančių asmenų skaičius, tenkantis 1 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų, asmenys.
39. Oficialios statistikos portalo duomenys. Vietų skaičius, tenkantis 100-ai vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, vnt.
40. Išvestinis rodiklis. Oficialios statistikos portalo duomenys. Bendrojo ugdymo mokyklos, vnt. (6 vnt.).
41. Išvestinis rodiklis. Oficialios statistikos portalo duomenys. Kultūros centrų skaičius, vnt. (8 vnt.).
42. Išvestinis rodiklis. Biržų turizmo ir verslo informacijos centro duomenys: <https://www.visitbirzai.lt/konferenciju-sales/> (13 vnt.).

Nuorašas tikras

Biržų rajono savivaldybė

2023-05-17

43. Išvestinis rodiklis. Biržų r. sav. administracijos Socialinės paramos skyriaus duomenys. Biržų r. sav. veikia poliklinika, ligoninė ir 4 ambulatorijos (Papilio, Vabalninko, Pabiržės ir Nemunėlio-Radviliškio).
44. Išvestinis rodiklis. Biudžetinės įstaigos Informatikos ir ryšių departamento prie LR Vidaus reikalų ministerijos duomenys. Imtyje naudotas nusikalstamų veikų sk. Biržų r. sav.: 2021 m. - 318 veikų; 2022 m. - 328 veikos.
45. Oficialios statistikos portalo duomenys. Kelių eismo įvykiai, kuriuose nukentėjo žmonės, vnt.: 2021 m. 18; 2022 m. - 20.
46. Išvestinis rodiklis. Oficialios statistikos portalo duomenys. Išlaidos socialinei pašalpai, tūkst. EUR. Lyginta su bendromis savivaldybės išlaidomis (rodiklis Nr.59).
47. Oficialios statistikos portalo duomenys. Užimtumo lygis, proc.
48. Oficialios statistikos portalo duomenys. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc.
49. Išvestinis rodiklis. Oficialios statistikos portalo duomenys. Darbo užmokestis (mėnesinis) (Neto), Šalies ūkis su individualiosiomis įmonėmis, EUR.
50. Tokia išraiška rodiklis neskaičiuojamas / tokio rodiklio atitinkamu laiku nebuvo.
51. Tokia išraiška rodiklis neskaičiuojamas / tokio rodiklio atitinkamu laiku nebuvo.
52. Išvestinis rodiklis. Oficialios statistikos portalo duomenys. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, EUR.
53. Išvestinis rodiklis. Oficialios statistikos portalo duomenys. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, laikotarpio pabaigoje, EUR.
54. Išvestinis rodiklis. Biržų rajono savivaldybės 2021 ir 2022 metų biudžeto duomenys. Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos, tūkst. EUR.
55. Išvestinis rodiklis. Oficialios statistikos portalo duomenys. Apgyvandinimo įstaigų skaičius, vnt.: 2021 m. - 23; 2022 m. - 17.
56. Išvestinis rodiklis. Oficialiosios statistikos portalo duomenys. Turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose: (2021 m. - 5178; 2022 m. - 5425).
57. Tokia išraiška rodiklis neskaičiuojamas / tokio rodiklio atitinkamu laiku nebuvo.
58. Išvestinis rodiklis. Oficialiosios statistikos portalo duomenys. Savivaldybių biudžetų pajamos, tūkst. EUR.
59. Išvestinis rodiklis. Oficialiosios statistikos portalo duomenys. Savivaldybių biudžetų išlaidos, tūkst. EUR.
60. Tokia išraiška rodiklis neskaičiuojamas / tokio rodiklio atitinkamu laiku nebuvo.
61. Tokia išraiška rodiklis neskaičiuojamas / tokio rodiklio atitinkamu laiku nebuvo.
62. Išvestinis rodiklis. Oficialiosios statistikos portalo duomenys. Išleista išvalytų iki normos nuotekų, tūkst. m³.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Biržų rajono savivaldybė 188642660, LT-41143 Vytauto g. 38, Biržai
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL 2021–2022 METŲ BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS ATASKAITOS PATVIRTINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-05-17 Nr. A-383
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	JURGA BAGAMOLOVIENĖ, Administracijos direktorė, Biržų rajono savivaldybės administracija
Sertifikatas išduotas	JURGA BAGAMOLOVIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-05-17 11:54:44 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-05-17 11:55:02 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2020-09-11 10:28:37 – 2025-09-10 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Biržų rajono savivaldybės administracija, į.k. 188642660 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 12:33:46 iki 2024-12-19 12:33:46
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	3
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.70
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2023-05-17 13:28:08)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2023-05-17 13:28:08 Dokumentų valdymo sistema Avilys

Nuorašas tikras

Biržų rajono savivaldybė

2023-05-17